

МАРІЯ ПАВЛИШИН

УКРАЇНСЬКА КУЛЬТУРА
У
ТОРОНТО

1969 — 1986

МАРІЯ ПАВЛИШИН

**УКРАЇНСЬКА КУЛЬТУРА
У
ТОРОНТО**

**УКРАЇНСЬКЕ БІБЛІОТЕЧНЕ
ТОВАРИСТВО В ТОРОНТІ**

Торонто

1969 — 1986

Канада

MARIA PAWLYSHYN

**UKRAINIAN CULTURE
IN
TORONTO**

**ОБКЛАДИНКА
АВТОРКИ КНИЖКИ МАРІЇ ПАВЛИШИН**

Накладом авторки — 500 примірників
Всі права застережені

УКРАЇНСЬКА КУЛЬТУРА

ДЛЯ УВІКОВІЧЕННЯ ЖИТТЯ НАШОГО НАРОДУ В ДІЯСПОРІ МИ НЕЛИШЕ ПРАЦЮЄМО НА ТЕ, ЩОБИ ГРОШІ ЗАРОБЛЯТИ, АЛЕ Й УКРАЇНСЬКУ КУЛЬТУРУ РОЗВИВАТИ! ПРИ ТОМУ НАМ ПОМАГАЮТЬ УСІ УКРАЇНСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ, ШКОЛИ Й ЦЕРКВИ — ПАРОХІЇ. ТАК УКРАЇНА НАМ УСІМ СКАЗАЛА ПРАЦЮВАТИ НЕ ЛИШЕ НАД СОБОЮ, АЛЕ Й ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ ВСЕ І ВСЮДИ!

ЯКЩО МИ ВИВЧИМО СВОЮ РІДНУ МОВУ, КУЛЬТУРУ І ТРАДИЦІЮ БУДЕМО ЙТИ ШЛЯХАМИ НЕСКОРЕНОЇ НАШОЇ БАТЬКІВЩИНИ ПРОТЯГОМ ЦІЛОГО НАШОГО ЖИТТЯ.

Марія Павлишин

“ЩО НЕМОЖЛИВЕ В ЛЮДЕЙ, ЦЕ МОЖЛИВЕ У БОГА”

(урипки з моїх переживань)

I.

Христос учить нас, що всі люди багаті й вбогі можуть спастися, бо що неможливе в людей, це можливе у Бога, не треба тільки надмірно прив'язуватися до земського багатства.

Не всі люди можуть до вище наведеного поучення примінитися як слід, без різниці на своє походження. Між ними є такі й працюючі одиниці, які не тільки що не прив'язують ваги до земського багатства, але залишають свій дім і нераз свою дорогу родину, щоб посвятити свій час і труд для свого народу, чи в службі Богові, до яких треба зачислити людей монашого чи чернечого Чину.

Із найближчих примірів для нас до повище наведеної цитати, тут на канадській землі серед добробуту найкращий примір це наші монастирі, в Торонті чи поза Торонтом. Про один з них саме хочу дещо сказати, а саме про монастир Сестер Служебниць в Анкастер, які викреслилися земського добра чи багатства, своїх родин і всіх приємностей цього свобідного життя, притаманного цій країні в якій живемо.

— Не буду описувати тут їхнього життя, бо це не є темою моїх уривків з моїх переживань.

Дня 23-го червня 1969 р. на прощі в Анкастер мої давні переживання колись на нашій Україні віджили наново. Того не можу забути, як ми відвідували між іншими місцевостями також і Зарваницю біля Теревовлі,

де була чудотворна Ікона Матері Божої і де не одна особа зазнавала почуття радості по прощі, коли її не-втомні молитви й просьби були вислухані й несподіва-но для декого здійснені.

Діялося це тоді, коли були відпусти в честь Пре-чистої Діви Марії. Тоді то раннім ранком багато народу спішило до чудотворної Ікони враз із священниками і в більшості усі йшли пішки.

Саме сьогорічного памятного дня 23-го червня, ви-їжджаючи до Анкастер — дехто автобусом, дехто при-ватними автами, бо з огляду на далеку віддаль ніхто б не відважився іти пішки, — саме тоді мої спомини віджили наново, але в іншому характері. Програма цілого дня була дуже гарно і змістовно уложена, так що день цілий перейшов несподівано скоро й набожно. Найбільші вра-ження на мене зробили: Хрестна Дорога і Благальна пісня, якими проводив наш Владика Кир Ізидор в су-проводі Сестер, духовних Отців та масово зібраних ми-рян з Торонта й околиць. Відправи ці в заключенні нада-вали нам усім духовний настрій та бажаний стимул для відчуття переживань.

У цьому модерному світі нарід дуже часто не добачує й не хоче знати — не то переживати чи хочби співчувати в той час Хрестної Дороги — давні події Христових страстей. Дехто навіть виразився, що не є наш обряд, Хрестна Дорога. Але ж наша католицька віра вчить, що: "По тайній Вечері пішов Христос до Гетсиманського Саду на молитву, де й почалися саме Христові страсти: Коли Христос молився, тоді Юда Іскаріот зрадив Ісуса поцілунком і так повели жовніри Його до Пилата, де вкінці описується цілий перебіг мук і страстей Христових у Святім Письмі.

Чого саме тепер це не є обрядове? Зрештою ува-жаю, що люди часом починають творити щось нового, перекреслюючи зовсім минуле, мовляв, це події перестарілі, чи необрядові, не числячись з тим, які наслідки з цього будуть. Такі люди є нестійкі, маловіруючі, а то й поверховні в своїй вірі. Пригадаймо собі, що Пилат, об-миваючи руки перед засудом Христа на смерть, тим самим також цей засуд поповнив.

Сьогодні вже навіть дехто наважується називати перестарілими деякі галузі й науки, якими жив і ще живе весь світ, зневажають часто дуже цінні і ідейні постаті з різних галузей науки і через “загальповану” свою буйну фантазію падають жертвою нераз зовсім невинні особи, які своєю працею підносять між іншими і наше релігійне життя.

Ми знаємо, що Апостол Тома також не міг повірити, що Христос Воскрес, бо не бачив Його, повірив тоді, коли діткнувся Христових ран, кличучи словами: “Господь мій і Бог мій!”. Такі саме радісні слова відчували й ми при кожній згаданій відправі, як також і при співаній Службі Божій. Всі так широко й голосно відмовляли молитви й пісні з такою набожністю, що й було доказом правдивої віри в Бога й нашого Христа серед усіх зібраних і що проща була дуже потрібна всім тепер, як і колись. Вичувалося, що там не було ніякого патосу, чи штучности, навпаки, була правдива побожність і тверда віра як Господа слово, що неслоь далеко в простори монастирського городу.

II.

Із не меншою вірою і щирістю неслись голосні слова молитви й пісень під час Служби Божої, з уст пластових новачок із їхніми родинами та старшого пластуна на Пластовому таборі в каплиці у Графтоні біля Кобургу, Онт., яку відправляв о. І. Сиротинський, пластовий капелян. Ця відправа також дала мені немов відгомін наших молитов і пісень, виголошуваних колись на пластовому таборі на Остодорі, у горах Карпатах на Україні. І так — за Божим провидінням цей дух релігійний у пластовому крузі й далі існує, так що пластовий клич: “Ніщо нам лихо ні пригоди” і слова Пластового Закону “Вірність Богові і Україні” вповні себе виправдують в нашому новому поселенні.

Завдяки витривалості й Божому провидінню і в Христовій вірі, серед знущань і завдяки щирим молитвам та посвяті себе Богові, вирікаючись земського багатства,

наш Блаженніший Верховний Архієпископ Кардинал Йосиф є вільний сьогодні і зумів доконати того, чого й ніхто й до тепер не зміг, великого історичного діла, здвигнення Храму Християнської України в столиці християнства в Римі.

Саме тепер іде гаряча підготовка до прощі до Риму в місяці вересні ц. р. для посвячення цього величного Божого Храму.

А ще дальші докази Божого Провидіння, ми бачили й чули всі, що скромний американський астронавт Ніль Армстронг з двома своїми товаришами, в місяці липні 1969 року був першим із людей у світі на поверхні місяця завдяки своїм щирим молитвам, вірі в Божу поміч, як також завдяки молитвам усіх віруючих людей на світі, з ними й Папи Павла VI-го.

Чи мало доказів? — що Бог є понад народами як небо понад землею і лише тоді буде згода й мир між усіма народами, як вони повірять, у всі Божі правди, як почнуть жити з більшою любов'ю до ближнього, як будуть пам'ятати, що **ДІЛОМ СПРАВЕДЛИВОСТІ БУДЕ МИР**. Слова ці були виголошені нашим Владикою Кир Ізидором Борецьким у Торонті на молитовній Маніфестації, де також неслись молитви і релігійні пісні до Творця Небесного і то не лише з уст наших вірних, але й вірних інших віровизнань, за спокій, мир і волю для поневолених народів.

І ми мусимо вірити, що воля ця народам скоро буде, бо — як було сказано попередньо — **“ЩО НЕМОЖЛИВЕ В ЛЮДЕЙ, ТЕ МОЖЛИВЕ У БОГА!”**

ВПЛИВИ ПЕРЕЖИВАНЬ НА ЛЮДИНУ

Бувають різного роду переживання, які мають замітний вплив на людину, як наприклад: на її здоров'я, характер і навіть на її зверхний вигляд. Ми дуже часто завважуємо, головню на публичних місцях, різного роду людей як також і дітей, які відзеркалюють свої почування чи переживання. Замітні вони є чи то в поспіху до праці чи в праці, взагалі в місцях, де є лише контакт з людьми і серед їхнього оточення.

Найбільше замітні переживання чи моменти переживань є під час наглих випадків будь-якого характеру, які звемо "ексидентами" та вкінці і на різного роду імпрезах, світського чи релігійного характеру.

Хочу підкреслити в першу чергу впливи переживань на людину в часі релігійних імпрез, які повинні б дати, що так назву, відпочинок чи відпруження також по всіх турботах дня.

В нинішніх часах двадцятого сторіччя релігійні імпрези відіграють не лише велику ролю як історичні події, але й мають саме великий вплив на людину також, головню тоді, коли ці імпрези є поставлені на високому й урочистому рівні й хоч би вони повторялися рік-річно, люди їх як слід будуть переживати.

Одним із найбільш важливих доказів повище наведеного, це час Великодніх святкувань, коли мені приходить завжди на думку що: "Дві тисячі років тому, як Юда зрадив Ісуса і видав Його на смерть, увесь нарід ридав і переживав втрату Сина Божого до безтями! Тоді ніхто вірити не міг, що у Велику Пятницю сповнилися передказані слова Христа при останній Його Святій Вечері з апостолами, Ісус тоді сказав: "Я споживаю останній раз із Вами цю вечерю перед своїми терпіннями й смертю!" — Переживання тоді Ісуса і апостолів були невимовні й неможливо тут їх описати

Тим то, рік за роком, перед святами Воскресення Христового, ми повинні мати реколекції по церквах, щоби громадою й спільно всі вірні могли виявити свої переживання невимовно жахливих страждань на смерть засудженого Сина Божого!

Дві тисячі років уже минає від того часу й такі реколекції, чи взагалі іншого роду практики, є дуже помічними не лише для віднови духа, але вони можуть і в тому часі повернути до віри Христової не одну, може вже пропавшу, здавалося людину. Якщо цього відновлення і таких переживань не дасть ні Церква, ні школа, ні дім, тоді не дивуймося, що безбожництво шириться! Кожна людина повинна "ходити в світлі дня, не в темноті". Деякі люди шукають забуття чи переживань серед таких подій дня, де не має позитивного впливу переживань, лише фальшивий обман самого себе. Тому головно святкування релігійні такі, як: Різдва чи Воскресення Христового повинно бути як було й досі, рік річно величаво й з респектом. На жаль, інколи на Великдень не всі діти беруть участь не то у Воскресній Утрені, але й навіть не бувають у Церкві на Службі Божій в сам день Воскресення, тому, що їхні батьки працювали, або деякі вже у Велику П'ятницю виїжджають на т. зв. "катеджі" поза Торонто, де нема церкви взагалі.

А яке жалюгідне явище, як на сам Великдень деякі люди відчиняють свої склепи, навіть з меблями чи іншими товарами! Це вже дійсно каригідне! Цього ніколи не було! Тут духовним переживанням людей немає місця, бо вони не привикли до таких подій. І який це примір для нашої молоді?! На жаль, тут на ці справи, видно, ніхто не реагує і не звертає уваги на те. Ми ж домагаємося різного роду прав тут для себе, як наприклад: податків зменшення, зменшення цін на їжу, на одяг, ми можемо заспокоювати тут всі свої потреби й бажаємо мати як найбільш радісних моментів-переживань, але зовсім забуваємо, від кого ми те все одержуємо, хто тим всім руководить і кому за те все ми повинні подякувати, коли

й як! Може дякуємо так “прихапцем”, що й не гідне Богові. Вияв подяки у найкращій формі залишає переживання і опісля задоволення, яке жевріє впродовж цілого життя.

Тут дехто вже уважає, що форми подяки релігійного характеру, це вигадки простолюддя, чи як то звуть “олдфашен”. Вони дуже помиляються, тому, що такі переживання не повторялися б аж по сьогодні, тобто впродовж двох тисяч років!

Є навіть багато таких людей сьогодні, що намагаються різними способами, знівечити практикуючі вже від віків ці наші релігійні звичаї, але це їм ніколи не вдасться!

Недавно ми були свідками й горді за такі численні відвідини святкувань з нагоди зустрічі з Верховним Архiepіскопом Кардиналом Кир Йосифом і головно за нашу молодь, яка взяла таку численну участь у цих святкуваннях. Не тільки на лєтовищі в Торонті, дня 5 травня 1973 р., але й у “Майпл Ліф Гарденс” і по церквах, школах і всіх концертах. Ця історична подія залишить для нас усіх і головно для молоді незатерті переживання, головно також залишає приклад, як треба змагати до того всього, що ідейне і на культурному рівні.

Рівнож відзначування 25-річчя Епархії, чи визначних постатей, як Преосв. Кир Ізидора дає не тільки переживання, але й примір для нашої молоді, до чого потрібно їм змагати. Історичні чи релігійні події дають почин і докази не лише нам самим, але й іншим народам, що український нарід жив і живе, працює не лише для свого добра, але й дає приклад і вклад праці у розвою даної країни, в якій він живе під оглядом не лише культурним, але й релігійним.

На лєтовищі на привітання Блаж. Верх. Архiepіскопа Кардинала Кир Йосифа, о. Мітрат В. Філевич між іншими цінними словами сказав: “Хоч ці Ваші і

наші історичні змагання від віків не млилі нашим ворогам і натрапляють на великі труднощі, однак під Вашого Блаженства геройським проводом Бог нам дасть перемогу, бо це справа свята і Божа!" "Зреалізування Ваших великих історичних ідей і задумів зміцнять нашу Церкву серед нас самих і піднесуть її високо в очах всієї Вселенської Христової Церкви та в цілому Християнському Світі!" Думки ці висказані в цей саме час є дуже важними й кожному з нас варто над ними застановитися!

На кінець на доказ повище наведених примірів моїх, що переживання мають великий вплив на людину, подам один факт, може не всім відомий, історично-релігійної події. Було це ще на Рідних Землях України, у столичному місті Львові 1933 року, де влаштоване було свято під гаслом — "Українська Молодь Христові".

Ціллю Свята було підкреслити нашу незламну вірність Христові. Тоді була масова участь народу і з поза Львова під проводом нашого Слуги Божого Митрополита Кир Андрея Шептицького і його помічника Пресв. Кир Бучка, як також і Блаж. Верховного Архiepіскопа Кир. Йосифа, тоді ректора Духовної Семінарії у Львові. Відбувалося це свято при участі Високодостойних єпископів і священників. Свято це закінчено величавим походом вулицями міста Львова, де маяли українські національні прапори, при співучасті різних молодечих тоді організацій.

Переживання усіх учасників того свята були дуже зворушуючі, а в серцях всієї молоді, взагалі всього українського народу довго жевріли й жевріють ще ці події по сьогодні.

Ми мусимо завжди пам'ятати, що свята Церква подає до вірування те чого навчав колись Христос! Віра це основа всякого життя, це немов джерело води, що дає здоров'я, доки джерело чисте, доти є здоров'яна вода, так само глибокі і щирі переживання впливатимуть корисно на людину головню на її здоров'я в тому і на

всю молодь. Коли молодь здорова й розумна, тоді зміцнює нарід і в усіх великих хвилинах постійно діє і переживає спільно!

Важне лише, якого рода ці переживання і на яких людсй вони впливають і як впливають!

ПЛАСТОВІ ЛІТНІ ТАБОРИ В БАНФ, АЛЬБЕРТА

Цьогорічні Пластові Табори УПЮначок п. н.: "І ПАХНЕ ДАЛЬ МАНДРІВКОЮ" і УПЮнаків п. н. "ГІРСЬКИМИ ШЛЯХАМИ" — відбувалися в місцевості Кананаскіс, Альберта, серед гір Банффа у днях від 26-го липня до 7-го серпня 1974 року;

Всіх учасників разом з командою і булавою було около 190. У склад Команди і Булави табору УПЮ-ок розв. входили:

пл. сен. О. Шулякевич — камандантка (Вінніпер)
ст. пл. Генік-Березовська А. — бунчужна (Торонто), ст. пл. Рома Білік — писар (Вінніпер), пл. сен. Х. Болюбаш — інтендантка (Торонто), ст. пл. Дичковська — (Торонто), ст. пл. К. Скрипник — (Едмонтон), ст. пл. Л. Любинська (Торонто).

Склад Команди і Булави табору УПЮ-ів розв.:
пл. сен. Юрій Даревич — командант (Торонто), пл. сен. Я. Іванусів — інтендант (Едмонтон), ст. пл. Михайло Ганч — бунчужний (Торонто), пл. сен. Міма Стефанів — заст. ком. (Едмонтон), ст. пл. Олег Канциба — (Оттава), пл. сен. Б. Олійник — (Едмонтон), ст. пл. Роман Зазуля — (Торонто), ст. пл. А. Цибульський — (Тор.), ст. пл. Олег Антонишин — (Торонто).

Медична опіка: пл. сен. Др Олег Мариняк — лікар (Едм.), пл. сен. Марія Павлишин — мед-сестра (Торонто).

Пластові табори були й повинні бути для усіх таборовиків певного роду справою до майбутнього життя.

Тимто різного роду клопоти й невгоди (бо ж живеться постійно в шатрах) чи взагалі переживання серед нового оточення для юнацтва — стають немов дороговказами в майбутньому чи щоденному житті. На таборах саме розвивається ця пластова зарадність, про яку говориться в одній із точок пл. закону “пластун є зарадний” і сильна воля до поборювання усіх часових невгод чи проблем. Співжиття і співпраця у пластовому й таборовому гурті молоді, прибулої з різних сторін Канади й Америки, виробляли серед них сильну амбіцію до виконання всіх добровільно взятих на себе обов’язків якнайкраще.

Усі ці головні засоби були помічними до здобуття своєї самостійності в повному цього слова значенню. По-вище дані назви пластових таборів самі за себе говорять, яка була їхня ціль.

Гірські мандрівки серед чудової природи і — на щастя — гарної погоди, дали гарні успіхи в намічених наперед програмах пл. таборування.

Гори Банфф місцями нагадували мені гори Карпати на Україні (та все ж таки я б не заміняла лагідних Карпат за сніжні рори Банфф Долини тих гір також були дещо подібні до нашого Підкарпаття. На них росли стрункі смереки й різного роду квіти. Найбільш приманчивими краєвидами були ті високі гори-верхи, яких висота доходила до 11,870 мтр. Вони вкриті хмарами, але в час соняшної погоди видно було на них сніг. І так як у горах Карпатах долинами шуміла ріка Лімниця, так у горах Банфф плила й шуміла чиста ріка — називалася мабуть Кананаскіс, немов джерельна вода, яку ми всі залюбки пили в спеку. Як я вже згадала, ми мали гарну погоду, один раз також ввечером, був сильний вітер, здавалось що повалить усі наші шатра. Однак і це скоро проминуло, всі помучені мандрівками, заняттями скоро засипляли. Лише пластові стійки чергувалися що дві години, які виконували службу безпеки для наших таборів.

На загал усі пластунки й пластуни-розвідувачі

були дуже витривалі у всіх воїх заняттях по дво чи три-денних мандрівках. До лікаря ні до мед-сестри — не доходили ніякі нарікання, хоча причини до нарікань були. — Були різного роду скалічення, міхурі на ногах, чи укушення комарями, “чорними мухами”, що могло бути й небезпечним і т. п. В погоду температура доходила до 90 ступенів, часами й це було питоменне до соняшних ударів, болі голови, воміти але з цього приводу нарікань не було. Чарівні гори Банфф давали немов забуття “про всіх і про все” навіть і про біль!

Чарівними горами ми їх називали тому, що сонце там сильніше гріло, всі опалилися у двох днях. Небо було таке синє, аж темне, крізь сонце давало дивного кольору відтінь. Зорі вночі так сяють, прямо блищать, немов світла на ялинках.

Тому то й ми називали ці гори чарівними. Один лише був “фелер” — приміщення таборів було віддалене далеко від шпиталів, коли потреба зайшла їхати до нього й небуло взагалі телсфону, так що під оглядом комунікаційним не було задовільно, але й це ми перебороли. Пізнання гірської природи — усі мандрівки на льодовики й взагалі “горолаження”, помогло нашим розвідувачам (чкам) на цих таборах здобути багато вмілостей таких як: альпініст, геолог, піонер, сигналізація, картографія,

Бували різні моменти під час таборування учасників, бурхливі й радісні. Але при вмілому й тактовному веденні проводом двох таборів і завдяки їхнім командантам — пл. сен. Шулякевич і пл. сен. Юрієві Даревич, як на перший раз відбуття таборів у горах — усім юнацкам-розвідувачкам і юнакам розвідувачам належитьсья велике признание за їхне таборування і відбуття його до кінця.

Відносно юнацтва — у них було завжди радісно й в більшості своїми співами народних пісень при акомпаніяменті гітари, на якій грали на зміну при ватрах чи при інших okazях пл. розв. Богданна Бойко, ст. пл. Роман

Зазуля і пл. розв. Марко Янішевський. Вони оживляли й розвеселяли пластові таборове життя.

На кінець хочу згадати також; що вся пластова молодь брала участь у двох недільних Службах Божих де на одній із них один священик у своїй проповіді до молоді дуже гарно порівняв "Розвій ума людського до розвою рослин" ділячи їх на чотири групи:

1) Це ті струнки смереки, що ростуть самостійно і постійно в гору та є корисними для свого оточення.

2) це рослини довкола дерев, що самі не є доволі сильні, щоб рости а обвиваючись із другими рослинами, ростуть.

3) це ті рослини, що ростуть лише із соків других рослин, яко-такорозвиваються.

і 4) це трави, що не ростуть в гору, лише в більшості при землі і не дбають ні про себе ні про широкий світ.

Отець Б. Лозинський сказав: "біологічний факт це те, що матерія і живий світ заедно перемінюються і подібна переміна наступає в умах дітей, молоді, й у дорослих людей."

Тут-хочеться дещо мимоволі додати до тієї теми: "Ви пластуни, перебуваючи тепер на цьому таборі вчитесь за-здалегідь, як давати собі раду тут і колись у вашому майбутньому життю. Здобуваєте щораз то більше знання не лише в школі, але й тут, не лише знання всієї природи, але й ширшого об'єму знання доцільного у всіх ваших вмілостях, які були включені в програму пластового таборунанна наперед нашим проводом.

"Пам'ятайте лиш одне, що все те є зв'язане з Божою поміччю! І лише при Божій помочі ви досягнете своє вище знання і не будете зачислені до тих рослин, що є у 4-ій групі".

Ці слова глибоко впали на душу всієї молоді, яка опісля ще довго дискутувала на цю тему вже й по Службі

Божій. Навіть я мала нагоду вже в поворотній дорозі до Торонта, в поїзді говорити на цю тему з одним юнаком, який поставив мені такє питання: Подруго, я маю під час літа дуже добру працю і цього року я думав залишити школу" ("гайскул") і далі працювати, як ви на те задивляєтеся"? Річ ясна я йому пригадала слова проповіді одного з отців на Службі Божій і запитала його: "До якої групи рослин хочеш себе зачислити? Відповідь юнака була: "О... добре, що ви пригадали мені, я думаю, що такі ліпше, як я піду кінчити школу, тоді буду бачити, у якій групі рослин я опинюся"! Це значить, що слова з доповіді також є помічними й допомгли цьому юнакові так висловитися, а може й ще кому допомгли чи допоможуть застановитися добре над своєю будучністю.

На мою думку пластові табори розвідувачок і розвідувачів осягнули свою ціль і то завдяки й головно пластовій команді. Їм належитьсья велике признание за їхню терпелливість і посвяту свого часу, не відпочиваючи й не раз недоідаючи навіть своєї їди. Вони виконували те, що Основник Пласту сл. п. пл. сен. Олександр Тисовський — "Дрот" чи інші основники Пласту казали: "Пластовий табір є лише виконанням у практиці вмілостей, що зобов'язують пластунів постійно, не лише один рік, але безупинно піддаватися пластовому вихованню і жити все за пластовими приписами".

К. У. КАНАДИ І СВЯТО ДЕРЖАВНОСТИ

Рік річно в місяці січні український нарід, де б не був, відмічує урочисто своє історичне Свято Державности. Від коли я живу в Канаді — цією імпрезою займається Комітет Українців Канади. Так і цього 1975-го року дня 26 го січня, відсвяткували ми урочисто ДЕНЬ 22-го СІЧНЯ у залі "Массей Гал".

Програму концерту почато відчитанням ст. пла-
стуном Романом Зазулею слів із Четвертого Універсалу
Української Центральної Ради з 22 січня 1918 р.:

“Від нині Українська Народня
Республіка стає САМОСТІЙНОЮ,
від нікого незалежною, вільною,
Суверенною Державою Українського
Народу!”

Слова ці були проголошені у 1918 році й задержались до нині не лише в наших архівах, але й у наших серцях. Минає вже 57 років від того часу — цього історичного факту — тому є сьогодні для усіх цей історичний факт навіть тут у новопридбаній Країні нашого поселення дуже потішаючий. — Заслуга відмічування свята є — в першу чергу всіх борців, що полягли тоді в бою за волю України, відтак і тих усіх провідників українських товариств, зорганізованих тут і всюди, де лише український нарід знаходиться. В Канаді заслуга та піддержування і відмічування цього свята належить до КУК а в Торонті Відділ КУК — головою якого є тепер Д-р Петро Глібович. — У святковій доповіді Мирослав Дяковський подав свою головну думку: “Ми відмічуємо це свято сьогодні не лише тому, щоби відбуту і ще одну імпрезу з поміж інших імпрез, але й головно тому, що ця імпреза має велике значення головно для нашої молоді. Молоді, — яка сьогодні виглядає декому, розгубленою. Сьогодні її чисельна участь у сьому святі підтверджує факт, що вона цінить і цінить свою приналежність до українського народу, хоч сьогодні Україна не є вільною. Ця сьогоднішня імпреза дає також гарний примір і докази всім іншим народам, поселення у нашій діяспорі, що український нарід жив, живе, діяв і діє усе і всюди!...”

Величезна зала “Мессей Гал” була переповнена — Програма концерту була дуже гарно і вміло опрацьована. Дуже приємною несподіванкою для всіх саме був хор із оркестрою п. н. “Гомін” зі Ст. Кетеринс, серед

яких було найбільше молоді під диригентурою п. Остапа Брезденя. Виявилось, що не лише Торонто має свої цінні хори і оркестри із складом у більшості молоді як: проф. Івана Коваліва, чи п. Василя Кардаша, але й із Ст. Кетеринс. Саме це відмічує, що воно є будуюче й воно за кожним разом вносить у нас духа єдності.

Дуже замітним тоді було й корисним для молоді, викликування до повстання із місць усіх приявних на залі учасників колишніх Визвольних Змагань, — 1918-1919 років. Хай саме молодь знає і бачить наявно свідків історії Української Державности на рідних землях колись. Це саме додає певного стимулу молоді до праці для українського народу тепер і в майбутньому.

Виконання усіх точок так хороших як і оркестри були зворушливі й тимбільше виявили завзятість учасників у їх приналежности до свого народу. Замало є говорити лише все і всюди про “багатокультурність”, треба саме діяти й діяти постійно в цьому напрямі всім, хто почуває себе в спроможі. Всі ці учасники дали докази багатом приявним на залі, що будуть продовжувати те, що вже 57 років продовжують визначні провідники українського народу.

Хорові чи сольові пісні були насолодою для всіх слухачів. Я думала, що п-і Чорнодольській, кольоратурному сопранові, є тяжко акомпанювати, але піяністка п-і Оксана Жолкевич-Креховецька дала собі раду. — Вислід був захоплюючий. Монтаж укладу В. Скорупського: “Трими фанфаро” у виконанні: Христі Ярїш, Іванки Маїк і ст. пл. Степана Генік-Березовського підготований п. В. Довганюком був іще одним доказом того, що молодь не є розгублена, вона має завзятість і знає свою приналежність.

Пісня “Живи Україно” — у виконанні хору “Гомін” в супроводі оркестри під диригентурою п. О. Брезденя була завершенням усього вище наведеного.

Кожне слово цієї пісні падало глибоко до всіх сердець на залі й викликувало в деякого сльози. Динаміка, мелодійність пісні є дуже важними чинниками у виконванні і п. Брездець дав усім привабливим докази мозольної праці, за яку йому належить признання.

Рівнож усій молоді, яка брала участь у хорі чи оркестрі.

Проводові КУК належить признання за успішне переведення цьогорічного Свята Державности, яке звеличали своєю участю кілька тисяч наших громадян, і представники Управи міста Торонта.

Величне це свято було й тому, що на ратуші міста виднів наш синьо-жовтий прапор у доказ незалежности Українського Народу, — який відмічував своє Свято Державности.

В ПОКЛОНІ ВЕЛИКОМУ КОБЗАРЕВІ

Дня 14-го березня 1976 року в "Конвокейшен Гал" при Університеті в Торонто відбувся концерт на пошану Гєнїя Тараса Шевченка.

Концерт почався точно в год. 2:30 п. п. Брали в ньому участь Рідні Школи (12), Курси Українознавства (3) і Цілоденні Школи: (2) св. Йосафата і св. Димитрія на Ля Розе. — У програмі було 18 точок, між якими виступав також збірний гурток Бандуристів Рідних Шкіл: ім. Т. Шевченка, ім. Лєсі Українки з Етобікоке і ім. М. Грушевського, які виступали у сольових точках і супроводі хорів під дирґ. п. Ів. Пасерба. Бандуристи саме почали програму концерту відігранням національних гимнів: "О. Канада" і "Ще не вмерла Україна". Відтак був вірш "Молитва до Матері Божої", що його виголосив Петро Василик уч. 3-ої кл. Школи св. О. Миколая. Вірш цей був молитовного сюжету і Петро виголосив його дуже гарно й чуттєво, так, що зворушив не одного слу-

хача на залі. Потім бандуристи відіграли народню мелодію до слів “Думи мої” — Коли брати під увагу спочатку самі деклямації, наступна була “Покліи Тарасові”, яку виголосив Степан Кіт учень Школи св. Успення у Міссісага з повним зрозумінням тексту цього вірша та із наявним переживанням його. Оба декляматори були нагороджені рясними оплесками. Наступні деклямації як: “Суботів” у виконанню уч. Христі Смеречинської Школи св. Димитрія, та збірна деклямація, яку виголосили учні Цілоденної Школи св. Йосафата: І. Качмарська, І. Мицик, Л. Соломон і Л. Трон із “Кавказу” були виголошені з пам’яті дуже добре, але замало було емоційного запалу й були вони за далско від мікрофону. Те саме відноситься і до інших збірних деклямацій: “Три душі” у виконанню учнів Курсів Укр-ва ім. Т. Шевченка в Етобікок і Рідної Школи ім. Лесі Українки, що виголосували вірш “Вшануймо Нашого Тараса”.

Уривок із поеми “Гайдамаки”: “Молітесь, братія, молітесь” у виконанню учнів курсів укр-ва ім. Ю. Липи на Крісті, не мав також такого емоційного переживання, головню в ролі монаха, що її виконував Р. Хабурський. Він, закликаючи до молитви за рідний Край, словами “Молітесь, братія, молітесь”, повинен був висказати ті слова більш рішучим наказом, а не тихою просьбою! Рівнож диктор Л. Сосідко була задалеко від мікрофону, не все добре було її чути. На загал усі деклямації були підготовані учнями дуже добре. — ХОРОВІ точки далеко кращий вислід з огляду на акустику залі.

Дуже гарно звучали рідно-шкільні хори св. О. Микалая у пісні “Перебендя” — (Вітер віє) і Рідної Школи при катедрі св. Йосафата у пісні: “Наш Отаман Гамалія”. Учні згаданих Р. Шкіл не лише сконцентрували свою увагу на диригента, але й співали з життям, радісно й звісно чому: акустика залі давала відгомін їх голосів і це їх підбадьорювало. Оба хори були під диригентурою п-і М. Павлишин. Третя пісня, що також вийшла дуже гарно, був “Заповіт” на кінці концерту, що її відспівали

всі злучені хори Рідних Шкіл у супроводі оркестри Р. Ш. ім. Т. Шевченка катедри ім. св. Володимира під дириг. п. Ів. Пасерба. Учні виконали цю пісню краще, ніж усі сподівалися, з огляду на те, що не було ніякої генеральної проби перед концертом!

Інші пісні як: "Ой, три шляхи" у виконанні збір-ного хору кат. св. Володимира в супроводі оркестри під дириг. п-і І. Черняк, не мали доброї дикції, чи мікрофон не працював, але й не було мельодійної згідності з оркестрою під оглядом саме технічного складу. Пісня "Лі-та орел" муз. К. Стеценка у виконанні учнів хору Р. Ш. св. Успення під дириг. п-і Оленки Глібович, думаю, що пісня ця була дещо затяжка для учнів, але вони її ви-конали дуже добре як на їхній вік.

Пісня "Садок вишневий" у виконанні дівочого хору "Лісова Пісня", курсу Укр-ва ім. Т. Шевченка в Етобікок під дириг. п. Христі Яріш і опісля хору Р. Ш. ім. Лесі Українки в Етобікок пісня "По діброві вітер віє" під дириг. п. Люби Мороз, замало виявили життя і кре-щенда під оглядом змісту цих пісень.

Мимо всього треба взяти під увагу, що диригенти мали дуже короткий час до підготовки концерту (перед тим концертом підготовляли вони Укр. Муз. Фестиваль) і я думаю, що ті малі недотягнення не були й дуже за-мітними.

Ми всі є вдячні заст. голови Комітету Шевченків-ського Концерту п. П. Маєвському та його дружині (то-му, що голова цього комітету п. І. Боднарчук був виїхав у той час з Торонта), а також п. Б. Федчукові й усім тим, що допомогли і нам учителям зреалізувати цей обов'я-зок який ми взяли всі на себе, то є **ВШАНУВАТИ** па-м'ять генія Тараса Шевченка.

П. Маєвського вміле переведення програмою, без надмірних перерв під час концерту, підбадьорювало ди-ригентів і діти теж не мали часу "нудитися".

Концерт у пошану Тараса Шевченка відбувся по-мимо всякого рода перепон, урочисто завдяки пієтизмові

до праці всіх тих, що помагали до влаштування його і тих, що брали участь у ньому і навіть усіх прихвних на цьому концерті, тому, що була майже повна зала людей.

Слова Тарага Шевченка були і все будуть для нас цінні і пророчі:

“Раз добром налите серце, ввік не прохолоне!”.

НЕБУДЕННІ ЮВІЛЕЇ

В добі у якій тепер живемо, маємо нагоду відвідувати час до часу різні, прерізні імпрези. Деякі з них будять у нас гарні спомини з минулого, деякі заохочують до організування іншого роду імпрези. Словом росте зацікавлення до створення щораз щось нового. Ми святкуємо також різного роду ювілеї, як на прим.: у 1962-му році було 25-річчя парохії Пресвятої Евхаристії у Торонті. Недавно ми святкували Ювілей 25-річчя парохії св. О. Миколая. Святкуємо 25-річчя подружчя 50-ліття т. зв. Золотий Ювілей і т. п.

Від якогось часу починаємо рівнож оцінювати довголітню працю заслужених людей на народній ниві в громадській праці, як напр. в Канад. Парляменті й інших, та на душпастирській праці, яка є чи не найтяжчою працею у цій добі 20-го століття.

В місяці червні 1978 року найбільш замітними святкуваннями були Ювілей в честь Преосв. Владики Кир Ізидора, Єпископа Торонтонської Епархії дня II-го червня ц. р. на площі “Ексгибишин” у Торонті. Святкування ці були з нагоди 40-ліття Священства і 30-ліття праці Владики на владичому престолі. До тепер ми не мали ніколи відзначувати такі урочистості подвійних Ювілеїв одної особи.

Ці радісні святкування почались Архисрейською Службою Божою, відправленою Преосв. Владик: Ніля Саварина, Андрія Роборецького, Михайла Руснака та

Всєч. Духовенства. Про літургійно-богослужбову частину подбав о. дек. І. Сиротніський. Співав до цієї Служби Божої хор церкви св. Димитрія під дириг. І. Ляховича. По полудні по Службі Божій відбувся концерт з участю хорів: "Прометей", "Діброва" і оркестри "Батурин".

Був хор Цілоденної Школи св. Йосафата з форт. акомп. уч. VII-ої класи, Олі Яківчик і хор "Калина" при УНО. Були і танцювальні групи, що розвеселяли всіх своїми танками. І так — при тисячній участі українського громадянства не лише з Торонта, але й з-поза Торонта приналежних до Торонтопської Епархії, були гості, які гідно відзначили ці небуденні Ювілеї В. Прєсвященного Владики Кир. Ізидора.

Невтомна праця Владики нашого увіковічена, доказом чого була численна участь мирян і чисельні точки в програмі концерту! Слова вірша п. н. "Поклін Владиці" Володимира Скорупського, що виголосили в збірній рецитації п-і М. Юрцан, О. Щурик і п. В. Довганюк, який підготував цю рецитацію, були суттєвим підкрєслєнням праці Владики Кир Ізидора, вони звучали так: "Між хвиль бурхливих і вітрів суворих і кораблі найважчі йдуть під воду, а Ви із душ здвигаєте собори на вічну славу Богові й народу"... "Цє ж років тридцять на Владичому Троні, тягар нелегкий берете на плечі!" — "Вєдїть, Владико Дорогий! Ми з Вами! У нас до Вас не гасне жар любови... черпавши сил в надхненнїм Вашім слові!"

Ці слова викликали зворушення у Владики й усіх присутніх на цьому Ювілею! Поетові В. Скорупському належить признання за цей вірш, що складався із 14-ох стрічок!

Небуденні Ювілеї будемо довго пам'ятати. Численна присутність молоді і їх численна участь у програмі концерту і взагалі ювілейних Святкуваннях буде для них не лише дороговказом у майбутньому, але є приемним спомином про вище згадані Ювілеї. Сьогодні молодь потребує не лише брати активну участь у праці

шляхетних ідеалів, але їй потребує живі — гарні приклади та почути часто Господню Правду, що її проповідують усім вірним Священники і Єпископи в церквах, у школах і на різного роду імпрезах, празниках.

ПЛАСТУНИ ПРАЦЮЮТЬ:

“КОЗА ДЕРЕЗА”

Оперета Миколи Лисенка виконана ХОРОМ “ВЕСНІВКА”

Місяці травень і червень для Торонтонської Української Громади все є дуже “обладовані” різного роду імпрезами й деколи такими гарними і цікавими, що не знати котрі з них вибрати, щоб їх побачити. Як наприклад концерти з участю прекрасних хорів чи оркестри, що розвеселяють українські душі Торонта, з поза Торонта, й навіть із дальшої віддалі, які ніколи не можна пропустити! По якомусь часі появляються у часописах рецензії, про деякі з тих імпрез, тоді й декому легко довідатися, які ті імпрези були вдачні чи не вдачні. Однак це не є те саме, що бути приявними на них.

Недавно, 2-го і 3-го червня ц. р. цікаво було побачити оперету “Коза Дереза” М. Лисенка, яку відіграли учасники хору “Веснівка” та інші особи із ПЛАСТУ. Рецензія про цю оперету нікому не буде вистачальною у часописах! Цю річ кожний повинен побачити, головню молодь, цю виїмкову річ, гри в ролях звіряток, квітів, господарів (ст. пл. Роман Зазуля і Леся Коцур).

Їхні специфічні строї, декорації сцени, чи почути всіх акторів пісні, щирої веселости, чи навіть журби, як наприклад “лисички сестрички” співу, що під кінець її пісні все була сумна мелодія, плакуча. — Хор “Веснівка” уставлений по обох боках бальфону в залі св. Павла “Сентер”, де відбувалася ця оперета при Авеню Рд., Торонто, викликували немов галюцинацію слуху при звуках

пісень різних із акомпаньяментом. Деколи може й за-
госний був музичний акомпаньямент, але коли всі були
заслухані в слова звіряток і в їх піснях, звертали тоді
увагу на їхні рухи, строї також, тим самим не звертали
увагу на голосний муз. акомпаньямент, лише на суть
речі й зміст усіх подій на сцені.

Почавши від лисички (ролю цю грала ст. пл. Дарця
Шараневич), яку вигнала з її хати "коза дереза" (ролю
цю грала б. пл. Христя Свєргун-Козак) у гарному строю,
її цікавим наслідуванням такої впертої "кози", що ви-
кликувало на залі веселий настрій, але для лисички на-
стрій був все сумний. Лисичка мала багато добрих при-
ятелів, які хотіли її допомогти, це були: зайчики, вовки,
медведики і рак. На сцені були також метелики, півник,
гриби і житгерадісна квітка в дуже гарному строю,
маленька Мотря Онищук, новачка роя "Жайворонки".

Всі ті звірятка пробували вигнати "козу дерезу" з
лисячої хатки, однак їм не вдалося! Аж прийшов "рак
неборак", що настрашив козу, вперше словами: "Я
рак неборак, як вкушу, буде знак!". Ролю цю грала ст.
пл. Христя Протас у гарному строю, ходячи вперед і
взад (що властиво всі раки ходять взад), руки в неї були
прецизно вдєкоровані як лаби рака, що й також пере-
страшило "козу дерезу" вперту так дуже, що вкінці во-
на мусіла залишити хатку лисичину з великим страхом!
Аж тоді всі звірятка зійшлися разом і спільно знову по-
чали веселитись, бо нарешті лисичка мала знову свою
хатку під опікою своєю.

Врадувана лисичка дякувала всім за поміч і спів-
чуття і була така весела, що має вона стільки добрих
приятелів і з цієї радости почала співати веселішу пісню.
Під кінець оперети всі разом почали на сцені гуляти та
співати пісню: "ХОДИМ БРАТТЯ ТАНЦЮВАТИ, ПЕРЕ-
МОГУ СВЯТКУВАТИ, МИ ВЖЕ ВИГНАЛИ КОЗУ ЗЛЮ-
ЩУ, ЛЮТУ "ДЕРЕЗУ", РАДІСТЬ, ЩАСТЯ В НАС В
ЛІСКУ!"

Хор “ВЕСНІВКА” під диригентурою п-ї Квітки Зорнич-Кондрацької (б. пл. також) виявив дійсно свої феноменальні таланти не лише співом, але й грою, ролями в опереті “Коза Дереза”. Режисером — хореографом цієї оперети був п. Тарас Шиповик, якому належить велике признання за його всю працю фахову, режисера-хореографа у цій опереті і всім його помічникам!

ГІДНЕ ПОЧУТТЯ ПРИНАЛЕЖНОСТИ

Завдяки Комітетові Українців Канади Відділ Торонто, ми УКРАЇНЦІ маємо своє ГІДНЕ ПОЧУТТЯ ПРИНАЛЕЖНОСТИ до УКРАЇНИ з нагоди кожнорічних святкувань СВЯТА ДЕРЖАВНОСТИ І СОБОРНОСТИ УКРАЇНИ, яке було проголошене 63-ри роки тому, по довгих і тяжких терпіннях українського народу, 22-го СІЧНЯ 1918-1919 р. на нашій Україні!

В четвер 22-го січня 1981 р., почалось Свято Державности в Торонті вивішенням Українського Національного Прапора на Ратуші міста Торонта при участі Єпископа Кир Ізидора Борецького, Д-ра Ореста Рудзика, голови КУК із вступним словом, та представників від молодечих Організацій ОДУМ, ПЛАСТ, СУМ і п. Ф. Бавеса, заступника Майора міста Торонта та інших делегатів Організації та Алдермана п. В. Бойчука.

В суботу, дня 24-го січня ц. р. в “Роял Йорк” готелі, Торонто, відбувся святочний БЕНКЕТ. Програмою цього вечора проводив п. Ігор Чума. На початку Гимн Канадський “О Канадо” в українській мові (перекл. з англійської мови) і український Гимн “Ще не вмерла Україна” відспівав сольо п. Олег Хміль, Диригент Хору “Бурлака”. Сольове виконання Національних Гимнів було з дуже специфічним тембром голосу — переживань кожного слова зокрема!

Тим самим п. Олег Хміль передав свої переживання і нам усім присутнім на самому початку цього бенкету.

Хоч ми живемо тепер не в своїй Україні, переживаємо її все будемо переживати навіть у діаспорі, втрату нашої незабутньої України!

Д-р Орест Рудзик — голова КУК у своєму вступному слові дуже суттєво характеризував значення Свята Державности для нас усіх. По молитві з колядою яку провів наш Владика Кир Ізидор Борецький і по благословенню нашої їди була вечеря. Під час вечері була церемонія-привітання усіх гостей, представників і делегатів від організацій і Федерального та Провінційного Уряду, як також від деяких народів як білорусинів, жидів, литовців, мадярів, поляків, словаків і займався цим п. Т. Волошин Екзекутивний Директор при КУК.

Були також привітання та побажання добра для українського народу з нагоди СВЯТА ДЕРЖАВНОСТИ від п. Д-ра Стюарта Смиса, який також при кінці свого слова висловився і по українськи і це було приємною несподіванкою для нас усіх.

Зі Саскечевану промовляв двомовно (англ. і українською мовою) п. Р. Я. Романів (мін. Саскечеван) Коли почав говорити українською мовою, перепрошував за свою мову й жартом закінчив своє слово: "пам'ятаю все свою маму, яка поправляла мою українську мову й все казала: "не каліч українську мову"!

Ці слова його були для нас зворушливі, бо саме тепер п. Романів пригадав і нам, що сьогодні ми всі повинні пам'ятати ті слова: "не калічмо українську мову"! Були також привіти від представників інших народів: п. П. Косгров, Г. Гілквест і п. Дукшти, яких представляв б. голова КУК Д-р Остап Сокольський.

За цінні побажання успіхів у праці Українцям, усім подяку зложила п-і Марія Шкамбра, голова Комітету Українок Канади при КУК. Відтак п. Мгр Омелян Хабурський, заступник Голови КУК презентував присутнім градуантів минулорічних р. 1979-1980 українських шкіл міста Торонта. Репрезентація градуантів дає не ли-

ше присмність для самих градуантів, але також і заохоту для наступних учнів — градуантів закінчувати успішно Курси Українознавства!

Молитвою, що провів Архиеп. прав. віровизнання Миколай Дебрин, закінчено святковий бенкет, відтак була забава з оркестрою п. Петра Дияманта.

В неділю дня 25-го січня ц. р. для закінчення СВЯТА ДЕРЖАВНОСТИ ще відбувся концерт у “Массей Голл” Торонто. У програмі були: Хор “Бурлака”, дириг. Олег Хміль, фр.т. акомп. М. Бубна, Ансамбль Бандуристів ОДУМ, дириг. п-і В. Родак, Хор “Веснівка” дириг. Квітка Зорич-Кодрацька, фр.т. акомп. Л. Кузьменко. Були рецитації: “Над Києвом Золотий Гомін” укл. п. В. Скорунського, підгот. п. В. Довганюк, виконували Марічка Глібович, Люба Шкамбара, Петро Бабей і Е. Івасюк.

Сопранове сольо п-і Оксани Макогон із фор.т. акомпаніяментом п. Г. Пастернака. На початку програми концерту був канадський нац. гимн у виконанні хору “Бурлака” при супроводі Ансамблю Бандуристів ім Г. Хоткевича — дириг. Олег Хміль. Між іншими це була дуже гарна ідея — хор “Бурлака” при супроводі бандур “обгорнув” Канаду українськими бандурами!

Для нас усіх була також гарна несподіванка при виконанні ФІНАЛУ з 3-ої дії опери “Тарас Бульба” муз. М. Лисенка, зі солістами п. Ст. Кривеньким і диригента Хору “Бурлака” п. Олега Хміля, якого виконання сольових партій із хором було дуже імпазантне і щось нове для усіх. Для самого соліста — диригента це була професійна і не дуже легка річ, імпровізувати ті дві ролі, тому й по цьому виступі оплескам не було кінця!

Українським Національним Гимном із усіми присутніми закінчено урочисті святкування 22-го СІЧНЯ!

Концерт цей передав нам усім іще глибше почуття ГІДНОЇ ПРИНАЛЕЖНОСТІ до свого походження, свого народу до нашої незабутньої України!

Свобода в нашій новій Країні — Канаді дає нам змогу працювати і ніколи не забувати своєї приналежності, що і інші народи це відчувають!

Завдяки організаторам і учасникам усім різного роду імпрез про Україну й головно влаштовування СВЯТА Державности і Соборности України, що влаштовує КУК ми мали й все будемо мати ГІДНЕ ПОЧУТТЯ ПРИНАЛЕЖНОСТИ ДО УКРАЇНИ!

“ГОСПОДИ СИЛОЮ ТВОЄЮ”

Слова цієї пісні ми почули на КОНЦЕРТІ чоловічого хору “БУРЛАКА” при станиці Братства кол. Вояків 1-ої УД УНА, Торонто, що відбувся 5 квітня 1981 р. — з нагоди 30-ліття існування організації. Концерт цей відбувся при переповненій залі в Авдиторії школи “Вест-парк” при вул. Блур Дандес зах. Торонто.

Концерт почався відкриттям — емоційною доповіддю п. Богдана Голинського, хориста, який зілюстрував нам усім не тільки значення Дивізії, але й пояснив слова пісні про Дивізію п. н. “Дивізіє, гей рідна мати” (слова М. Угрин-Безгрішний, муз. І. Музичка). Богдан Голинський сказав, “що це є наша повітря Січ” і що нам треба знати чого від нас бажас час, підкреслюючи ці слова пісні він також нам пригадав: “ми переживаємо і переводимо іспит совісті серед цілковито змінених життєвих обставин.”

По відкриттю була перша пісня “Господи силою Твоєю” комп. Д. Бортнянського у виконанні хору “Бурлака” під дириг. п. Олега Хміля — надзвичайно музичного таланту. За його інтерпретацією цієї пісні, та всіх інших пісень, стежили не лише хористи, але й всі присутні на залі. Беручи під увагу цю першу релігійну пісню, виконувannya хористами, нам представляло їхній респект до слів цієї пісні.

Усі інші пісні в більшості народного мотиву про наш Рідний Край Україну, підкреслювало нам наше гідне почуття приналежності до Українського Народу!

Ми мали й все будемо мати музичних композиторів, тому й треба їх працю відповідно оцінювати й включати до програм на наших імпрезах. Хор "Бурлака" виконав пісні таких композиторів: Д. Бортнянського, І. Воробкєвича, А. Гнатишина, М. Леонтовича, М. Лисенка, Г. Китастого, І. Музички, Я. Бабуняка, Є. Козака, О. Білаша, С. Сабадаша, В. Третьяка, Шамо. Пісні були різної композиції: веселі, патріотичні, народні.

Завдяки мозольній праці з відмінними щораз іншими інтерпретаціями для кожної пісні, ДИРИГЕНТА, ми перевели цей час із великою приемністю і з радісним почуванням, що "БАГАТОКУЛЬТУРНІСТЬ" у Канаді проявляється не лише на словах — ділах, але й на музичному тлі. Пісня це душа народу! Проф. Іван Ковалів, довголітній диригент хорів і славної оркестри ім. М. Лисенка в Торонті, з нагоди 100-ліття нашого композитора Ст. Людкевича сказав: "Музика це не тільки духовий інстинкт, це одночасно своєрідний біологічно-трансцендентний інстинкт САМОЗБЕРЕЖЕННЯ НАРОДУ." Як довго цей інстинкт буває в народному організмі, так довго цей нарід існує! І це є правда.

Підчас концерту ми мали також нагоду почути надзвичайно талановитого піяніста п. Михайла Бубна, як форт. соліста і як акомпаніятора для хорових пісень. Коли він виконував сонату Ф Шопена 3-тю і 4-ту, частину, тоді він впровадив нас у зовсім інший світ, іншу культуру своїми мелодійними контрапунктами, що й давало зовсім іншого роду переживання.

Поміж піснями був і монолог п. В. Довганюка (два рази), ці монологи розвеселяли всіх веселими текстами й на актуальні теми з життя поодиноких осіб чи організацій.

ВІРИМО, що наш “ГОСПОДЬ СИЛОЮ СВОЄЮ” допомагав всім хористам і диригентові, та даліше буде помагати, розвивати й продовжувати свою працю для розвою культури і музики. щоби нарід наш не пропадав, але все існував!

“ПІСНЯ БУДЕ ПОМІЖ НАС”

Дівочий ХОР “ВЕСНІВКА” під диригентурою п-і Квітки Зорич-Кондратської іще не знає, яку велику приємність і розраду вони приносять своїми виступами кожного року.

Цього року, 1-го березня, їхній концерт, що відбувся у “Гамберсайд Кол.” Торонто, відтворив нам не лише нової композиції — репертуар музики і співу, але й також спомини про нашу Україну з давніх композицій наших славних композиторів. Слухаючи пісні, їх слова за словами почавши від пісні “Реє та стогне Дніпр широкий”... через “Буйний вітер, що виє по діброві” — здавалосяб всі наші думи розвіяв, однак він їх не розвіяв!

“Садок вишневий коло хати”... видніє й “хрущі над вишнями гудуть”, але наша пісня не гуде тільки радісно, деколи й сумно гомонить!

“Червону руту не шукай вечорами”... композиція пок. Володимира Івасюка пригадала нам, як він колись блукав горами, йшов до сонця правди та шукав волі! Не падав він на дусі, але компонував цінні і незабутні пісні. В. Івасюк відчував, що “ПІСНЯ БУДЕ ПОМІЖ НАС”, як була колись, так і тепер і завжди буде поміж нас, завдяки хорові “Веснівка” й завдяки всім хористам на всіх наших концертах, що пригадують нам нашу Україну! —

Коли хор “ВЕСНІВКА” відспівав пісні композиції В. Івасюка, ми відчули з болем в нашому серці, яку страшну кривду вчинили йому “безвірки” 20-го століття

— завдаючи нам усім велику втрату, мордуючи без причини Володимира Івасюка! — Пісня “Зацвіли черешні” комп. М. Стефанишина, пригадала нам наші сади, як вони цвіли запашними квітами і не тільки сади прикрасили, але й своїми запахами нас усіх манили. Тому й пісня “Та піду я, піду” закарпатська в обр. І. Мартона, була нам пригадкою також куди йти. Народні пісні закарпатські і лемківські обр. С. Грица, не в меншій мірі захопили наші почування красою природи нашої України.

На кінець як хористки згадали про свято “Купала” про гагілки, потім піснею “Весняний шум”, пригадали нам, що незабаром у нас буде весна. Високомистецьке виконання усіх пісень хору завдячується п. Лярисі Кузьменко за форт. акомпаньямент. Збагатила теж рівень культурномистецького позему КОНЦЕРТУ, знана вже усім, як колись висловився о. митр. Петро Хомин про неї “Сходяча зоря” п. Зеня Кушпета гість — піяністка своїм фортеп'яновим сольом.

Ми бачимо, що диригент хору “ВЕСНІВКА” п-і К. Зорич-Кондратська не тільки здобуває собі признання за свою фахово-музичну працю, але й вміє вдержати чудову дисципліну в своєму дівочому хорі “Веснівка” та дає і нам змоги зазнайомитися із визначними музичними творами давніх і новітніх композиторів, чим підкреслює **ВАРТІСТЬ** нашої **МУЗИКИ І СПІВУ** та запевняє, що **“ПІСНЯ БУДЕ ПОМІЖ НАС”!** як сказав пок. Володимир Івасюк!

ЩО НАМ ДАЄ РОДИНА, ЦЕРКВА І ШКОЛА

У цілоденній школі при катедрі св. Йосафата, Торонто, шкільна молодь виявляє різного роду таланти. Не лише в здобуванні знання для свого майбутнього життя, але й у розвагах, як наприклад у шкільних імпрезах. Ми мали нагоду бути на концертах шкільної молоді оркестри, шкільного хору були й для нас несподіванкою Різдвяні Колядки, виконані у трьох мовах: українській, англійській і французькій.

Всі ті вияви підкреслюють велику заслугу й працю їхніх учителів!

Цього року знову було для нас великою несподіванкою побачити 2-го червня 1981 р. ОПЕРЕТКУ п. н. "ОЙ ЦОЖ ТО ЗА ШУМ", скомпоновану на основі народної пісні в обр. пл. сен. Тані Онищук.

Брали в ній участь всі учні від першої до 8-ої класи, (багато з них належать до Пласту), також деякі діти зі садочка.

Прикрашували цю оркестру в першу чергу: ХОР під дириг. п-і Г. Якимір, ОРКЕСТРА під дириг. Віри Бариської, яка й була відповідальною за музичне оформлення і п. Андрій Малет, що акомпанював (надзвичайним своїм стилем) при фортепіяні для всіх пісень майже годину, бо так довго тривала оперетка.

Повний текст цілої оперетки вся шкільна молодь виконувала чистою українською мовою (було їх близько 100 осіб), виконуючи при цьому відповідні рухи до слів пісень і до нових ідей — дій на сцені і на залі.

Було також несподіванкою для усіх, коли ми побачили багато старших учнів — вищих клас у ролі "Кухарів з Парижу", при тому вони співали й по французьки про свою працю для "Комарика й мухи весілля", що їх підготувала п-і Л. Генік-Березовська — учителька тієї школи.

Їхні білі строї були також дуже елегантні, включно з білими шапочками на головах. Взагалі всіх учасників строї були неймовірно захоплюючими, для всіх присутніх на залі. Строї ті придбали й шили їм матері під координацією п-і Оксани Максимів як наприклад: комаря, мухи, метеликів, зозульки, бджілки, включно зі строями місяця, зірок, дерев і хати.

ОПЕРЕТКА ця була мабуть першою у Торонті в виконанню шкільної молоді з такими чудовими виконаннями поодиноких роль, головно комарика і мухи, які виконували Славко Млинарський і Маруся Медик. Взагалі всіх учасників було багато, що годі тут вичисляти всі імена.

Головне те, що по закінченні оперетки всі присутні були веселі, дуже задоволені, що так гарно й успішно все відбулося, головно учителі, батьки, о. Р. Даниляк — Парох і п. Михайло Яворський — Директор Школи, які вложили також багато праці своєї, щоб ця оперетка була успішною. Батьківському Комітетові та помічникам рівнож належиться признання за їхню працю — поміч.

Усій молоді шкільній складаємо велике признання за їхню участь чи то в ХОРІ, ОРКЕСТРІ, чи в поодиноких ролях оперетки. З тієї Оперетки поодинокі події, що відбувалися на сцені, напевно будуть пригадкою всім, що потрібно вчитися кожного дня вже від молодого віку й то все щось нового, що дає і забезпечення їхньої майбутности! Хочби з тієї сценки, що "муха не вміла шити, прати, ні варити, ані своєму комарикові догодити" що й через те комарик умирає, з журби тієї.

Для молоді попри шкільну науку потрібно все розвивати й свої таланти, щоб бути зарадному в своєму житті чи для плекання здоров'я, чи краси свого дому, головно для краси своєї душі, свого дому й спокою що дас нам сьогодні ЦЕРКВА, РОДИНА і ШКОЛА!

“В ЄДНОСТІ СИЛА НАРОДУ”

Таке почуття єдності викликав нам у школі КОНЦЕРТ КОЛЯДОК І ЩЕДРІВОК, що відбувся дня 10 січня 1982 р. в Торонто в англійській церкві св. Павла при вул. Блюр. В програмі виступали: Хор “Бурлака” під диригентурою п. Олега Хміль і дівочий хор “Веснівка” під диригентурою п-і Квітки Зорич-Кондрацької, при акомпанієменті англійської оркестри “СВС”, диригентом якої є п. Ерик Робертсон.

Помимо несамовитої погоди — сніжної бурі й морозу, англійська церква, велика своїм об’ємом, була переповнена нашим громадянством і гістьми. Між усіма були присутні: Владика Кир Ізидор Борецький, Всечесн. Отці з Торонта й з-поза Торонта, Преп. Сестри, та деякі чільні особи Онтарійського уряду.

Диригенти п-і Кондрацька і п. Олег Хміль мали нагоду диригувати своїм хором і спільним ансамблем із оркестрою, а також оркестра виступала самостійно чотири рази. Усі точки викликували величний святковий настрій-ентузіазм.

Колядок і щедрівок було 21. ПЕРША КОЛЯДА: “Слава в вишніх Богу” Д. Боршнянського, пригадувала нам, що як “на землі мир буде, тоді й Слава в Вишніх Богу є. ДРУГА КОЛЯДА: “Що то за предиво” обр. В. Барвінського, впровадила нас усіх у найбільш Різдвяний настрій, під маєстатом народження Ісуса Христа! У тій коляді соліст Олег Хміль, не лише талановитий диригент, але й соліст, виконуючи сольову партію з великим чуттєвим переживанням, баритонним голосом, викликав вражіння у всіх присутніх на залі. Коли оркестра виконувала самостійно колядки — деякі обр. п. Ерика Робертсона — диригента оркестри, це була для нас усіх несподіванка й велика радість. Головно слухаючи колядку “На небі зірка” обр. Н. Ніжанковського, на оркестру обр. Е. Робертсона із дзвіночками, що нам при-

гадувало час, як ми колись ходили з колядою. Тяжко було повірити, що англійці могли так вдало інтерпретувати українські колядки. Саме те спонукувало нас до єдності народу.

На кінець концерту колядок і щедрівок був “Щедрик, Щедрик” і “Бог Предвічний” у виконанні двох хорів під диригентурою п-і К. Кондрацької, що було завершенням цього радісного з’єднання усіх хористів і оркестри. То ж і не диво, що присутні ще раз із хорами і оркестрою на закінчення проколядували БОГ ПРЕДВІЧНИЙ НАРОДИВСЯ!

Нашим солістам: О. Хмилеві, О. Войтів, А. Сороці, І.Кудлачеві і В. Саковському належить, признання, також і п. В. Довганюкові — Акторові, який виголошував час до часу різдвяні побажання, чи вірші з нагоди Різдва Христового.

Одне лише завваження маємо, що такого вірша, де згадується про плітки, небилиці, у такий час святочний не потрібно було це виголошувати. Краще було сказати на кінець своїх побажань:

**ХРИСТОС РАЖДАЄТЬСЯ,
ЗОРЯ ВСМІХАЄТЬСЯ,
МИР ЛЮДЯМ ВСІМ!**

ОРГАНІЗАЦІЇ, ЇХ ЗНАЧЕННЯ І ПОПУЛЯРНІСТЬ.

Кожна організація, яка має намічену мету в своїй праці, коли має відповідних і охочих людей до тієї праці — саме наміченої праці — головню для молоді, стає не лише популярною, але й стає помітним прикладом для свого оточення. Часами буває для таких учасників наших організацій мозольна праця, але вона нераз стає помітною й для інших народів.

Наші організації такі як: ОДУМ, ПЛАСТ, СУМ, МУНО, які гуртують нашу молодь, повинні мати й напевно мають свої показні інтенції до розвитку головню

української культури! Чи то будуть провідники організацій, чи диригенти хорів, оркестри, чи взагалі робітники мистецтва й української культури, вони при своїй жертвенній праці завжди можуть досягнути позитивні успіхи в своїй наміченій цілі в праці.

Концерти й імпрези є саме виявом праці вище наведених організацій, головню з участю молоді, а теж і дорослих . У них працюють постійно знані вже нам диригенти такі як: п-і Параня Гарасимчук — хор "Калина" і танки молоді МУНО, мгр Василь Кардаш — хори чоловічий і жіночий і мішаний і оркестра СУМ, проф. Іван Ковалів — хор і оркестра при парафії св. Миколая, п-і Квітка Зорич-Кондрацька — хор "Веснівка", п-і Валентина Родак — оркестра Бандуристів, мгр Олег Хміль — хор "Бурлака" і церк. хор при кат. свцм. св. Йосафата та інші.

Всі вони вкладають багато своєї праці у культурно-мистецькі вияви своєї організації.

Маємо також іншого роду організації з іншим родом праці для молоді, метою якої є національне виховання та береження культури українського народу.

Така праця також дуже починається до розбудження національної свідомости та гідного почуття приналежности до свого народу.

Ми в Торонто маємо 2,144.000 всього населення, може й дещо більше на сьогодні, в тому українців у Торонто є приблизно 67.000. Чи ж нам дійсно не належить як слід себе виявити своєю чесною і культурною працею?

ОРГАНІЗАЦІЯ ПЛАСТ це виховна й аполітична організація. Займається не лише виховною ділянкою праці, але й влаштовує також певного роду свої імпрези й головню літні пластові табори де молодь вже заздалегідь починає працювати в різного роду ділянках праці під проводом їх комендантів, виховників, братчиків, сестричок. Крім розваги і вивчання пластової зарядности, вчать вони співати пісні, які виконуються у час програми вечірних "вогників" — ватри, чи при ранішній молитві або під час недільної Служби Божої.

Такі саме початки в їхній праці дають їм заохоту вже в молодому віці брати участь у хорі, оркестрі й народних танках, чи малярства, ручних роботах і т. п. — Між іншим, 19 липня ц. р. (1982 р.) почався літній пластовий табір для новачок у віці від 7-12 року) у Графтоні, Онтаріо. Команданткою табору є ст. пл. Ліля Лижник, Оленка Мацьків — писар і Сяня Федаш — бунчужна. Взяли вони на себе мозольну працю для 70 новачок — 10 роїв) гуртків із сестричками — як опіка). Один із тих “роїв” — “Ластівки” ч. 7, того дня (19-го) на таборі могли вже виявити нам свою любов до рідної пісні, заспівали вони з пам’яті пісню: “Сині Дзвіночки”:

Сині Дзвіночки молитву дзвонять,
Зложім в молитві щирі долоні,
Ніч проминула і сонце світить,
Вислухай, Мати, що просять діти:
Нехай цей вітер, що в хмарі лине,
Принесе запах квіток України.
Нехай ця днина додасть нам сили,
Щоб ми Україну завжди любили...

Виконання цієї пісні з дуже доброю дикцією було певним переживанням також зрозумілих для них слів, їхніми сестричками на таборі є Рома Джулінська і Таня Снігура, які також володіють дуже гарно українською мовою. Властиво сестричкою рою “Ластівки” в Пласті є Мотря Ільницька, яка дбає постійно про їхню українську мову, при тому беручи до уваги й виховну систему.

Саме такі організації, що згадані вище, є дуже потрібні для нашої спільноти й народу, для піддержання розвитку нашої культури, а не лише здобуття багатства в тій вільній країні!

Коли сучасна людина досягає великих технічних поступів і розвитком своїм dokonує різні чуда, на місяць летить, здобуває планети, коли тисячі людських умів сьогодні здобувають і досліджують тайни людського життя, душі і тіла — тоді ідея створення наших українських **ОРГАНІЗАЦІЙ** також мусить виявити свої **ОСЯГИ** Й

ВАРТИСТЬ своєї праці! **ТІЛЬКИ** в заключенні треба признати **БОЖУ ПОМІЧ**, яка була все і завжди буде з тими людьми, які знають, що "істота людська" є так сконструювана, що мусить реагувати на **ПРАВДУ**, а не на популярність!"

МОГУТНІЙ КАВКАЗ І УКРАЇНСЬКА СИМФОНІЯ

Пане Редакторе дозвольте мені також поділитися враженнями з виступу українського оперного хору і торонтонської симфонічної оркестри в Рой Томсон Голл 21 листопада 1982 р. під диригентурою Володимира Колесника.

Від коли ми в Торонто, ми ще не мали нагоди почути на такому мистецькому рівні відтворення кантати "Кавказ", муз. Станислава Людкевича слова Тараса Шевченка, а тим більше виконаної симфонічною оркестрою прем'єри Українська Симфонія ч. 4 Юрія Фіяли.

Присутніми на концерті були не лиш українці з Торонто, але й з-поза, і чужинці. Зала має чудовий вигляд і 2800 місць, з яких ні одно не було порожне.

Диригент хору й оркестри маестро Володимир Колесник і всі виконавці вклали багато відданої праці, тож не дивно, що публіка їх за високий мистецький вияв щедро винагороджувала рясними оплесками.

Українська Симфонія ч. 4 Юрія Фіяли у виконанні симфонічної оркестри залишила незабутнє враження своїми контрастними музичними переходами та щораз новими підкресленнями мотивів народніх пісень у модерному стилі. Гримуча кантата "Кавказ" найбільше врзалась у пам'ять своєю апотеозою заклик: "Борітеся —поборете!"

Більш промовляючих слів у нинішній день годі дізнатись. Український оперний хор із симфонічною оркестрою створили прекрасне звучання, яке в 4-ох частинах кантати переходило нерідко із піаніссімо у форте з підкресленням слів безсмертної поеми "Кавказ".

Того ж вечора присутні привітали щирими оплесками та повстанням з місць присутнього на концерті композитора Фіялу, який цього року обходить своє 60-річчя життя. Теж викликали на сцену композитора Зенона Лавришина, який допомагав маестрові В. Колесникові у підготовці оперного хору.

Маестро Колесник отримав китицю свіжих рож, яку роздав він поодиноким солістам оркестри та значну частину їх підкинув хористкам, що стояли на балконі за оркестрою.

У мене особливо кантата “Кавказ” викликала подвійне зворушення. Мені пригадався передвоєнний Львів, Музичний Інститут та хор, в якому я брала участь. Ми виконували з оркестрою кантату “Кавказ”. Диригентом був саме композитор Сясьо Людкевич (його так усі звали). Як душевне переживання ми в той час мали. І власне по 50-ти роках на цьому концерті те переживання в мене знову відродилось.

Я горда за приналежність до українського народу та за його музичну культуру.

КОЛИ В ЛЮДИНІ ДУША РАДУЄТЬСЯ ТОДІ ЛЮДИНА ВІДЖИВАЄ

Цього року знову справжня радість нас усіх огорнула на Різдвяному концерті колядок і щедрівок, що відбувся в Торонто, 9 січня 1983 р. і то завдяки знаним вже нам хорам: жін. “Веснівка” і чол. “Бурлака”.

Ми почули 20 коляд і щедрівок композиторів: В. Барвінського, М. Гайворонського, А. Гнатишина, О. Кошиця, М. Лисенка, В. Матюка, К. Стеценка і в новій обробці “Дзвони задзвонили” — дир. Олега Хміля. Саме тоді, коли ми почули цю щедрівку “А в Єрусалимі дзвони задзвонили” із акомпанієментом піяна та голосовим наслідуванням правдивих дзвонів, нам пригадався Рідний Край, коли то в День Різдва Христового і Свята звуки церковних дзвонів у нашому Львові (перед війною) не вгавали й нам життя — радість передавали.

Найбільше також зворушливим був той момент, коли всі присутні на залі могли співати з хористами наші популярні коляди як: “Во Вифлеємі нині новина”, “Небо і Земля” і на закінчення концерту “Бог Предвічний народився”. При цих колядах у кожного присутнього щирого християнина спів плив із серця і збігався з висловом псалмопівця: “Благослови душе моя Господа, і все нутро мое — святе Ім’я Його”.

Цю ідею відбувати концерти колядок і щедрівок — слід щиро повітати, бо вона розбуджує релігійний настрій та заохочує молодь краще пізнати красу української духової традиції.

Цього року на тому концерті в англіканській церкві св. Анни на вул. Глядстон, Торонто, була насправду святочна Різдвяна атмосфера для усіх, диригентів і акомпаніятора п. Бубни за їх великий вклад праці і прецизне виконання колядок і щедрівок.

Поміж хористами є багато пластової молоді та молоді інших молодечих організацій, якими ці хори відмолоджуються і виявляють признання своїм диригентам. Тому, не від речі буде повторити слова Слуги Божого Митрополита Андрея Шептицького:

“Будьте і ви носіями тих ідей,
вступаючи в їх сліди будьте пробоевиками
кращої майбутності нашої Церкви і Народу —
а зерно духового підйому принесе вам
радість і стане корисними для нашого народу!”

У ПАМ'ЯТЬ СТРАСТЕЙ Г. Н. І. ХРИСТА

Недавно ми були на Концерті “Мюзікус Бортнянський” з програмою композиторів Дмитра Бортнянського (1751-1825) і Й. Гайдна (1732-1809). Їхні музичні твори були виконані хорами: жіночим, чоловічим і ОРКЕСТРОЮ під диригентурою п. Максимова. — Концерт цей відбувся, 26 березня 1983 р. у залі англіканської Церкви ім. св. Анни в Торонто. —

Виконання усіх творів, згаданих композиторів, було на високому музичному рівні, що й не було легке! Всі слова пісень зображували нам страсти із життя Господа Нашого Ісуса Христа, Його терпіння і муки! Такий концерт був дуже на часі для нас, як пригадка перед Великодними Святами. — Дуже доброю була ідея організаторів, виконавців концерту, роздати всім присутнім текст пісень двомовний, бо й хористи й солісти співали в двох мовах. Слідкуючи за текстом тих пісень, ми могли добре зорієнтуватися, котрий час життя ІСУСА був представлений! Композитор Д. Бортнянський у своїй композиції на початку програми, саме представив нам ті терпіння Г. Н. І. Христа. У своїй просьбі Ісус каже:

“Почуй молитву мою, о Господи”,

“Прийди, Господи мені на поміч”.

“В Бозі спасення моє і слава моя”...

Відтак “Гірка Чаша”, була в спразі моїй,
оцтом мене напували!” —

“Повна слухняність” моя допровадила до жертви по-
кутної, якої Ти, Боже, від мене не вимагав, але, щоб
волю ВЧИНИТИ ТВОЮ, БОЖЕ! Довершив я те діло, що
ТИ дав мені виконати, ОТЧЕ; Тепер же
Я ДО ТЕБЕ ЙДУ!”

На кінець ПРОГРАМИ до тексту: "ОСТАННІ СЛОВА Г. Н. І. ХРИСТА, що скомпонував композитор Й. Гайдн, мелодії були для інструментальної оркестри. Його мистецька творчість складається зі семи повільних частин-сонат, що на закінчення імпровізує "ЗЕМЛЕТРУС" у виконанні всіх творів хорами і оркестрою.

Їхнє мистецьке виконання — інтерпретація були замітними, тим головню слова цієї пісні, що імпровізували всю ПРАВДУ про Г. Н. І. Христа, що терпів БЕЗМІРНІ МУКИ, але по смерті на третій день ВОСКРЕС! Правду що саме проголосили в ДЕНЬ ЙОГО ВОСКРЕСЕННЯ народи такими словами: "ВІН БУВ СПРАВДІ СИН БОЖИЙ, ЩО ГОЛОС ЙОГО ЗАХИТАВ ТОДІ ЗЕМЛЮ, І ЩЕ РАЗ ЗАХИТАЄ ВІН НЕ ТІЛЬКИ ЗЕМЛЮ АЛЕ Й НЕБО!"

Один музиколог пише: "Цей твір Гайдна, повний глибокої розваги, доводить слухача до екстази!"

І ми на тому КОНЦЕРТІ відчували не лише зворушення, але й немов це чудо, що ХРИСТОС ВОСКРЕС! Тим і пригадано нам усім цю важну дату наших Великодніх Свят у місяці травні ц. р. для гідного відсвяткування їх.

Всі учасники "МЮЗІКУС БОРТНЯНСЬКИЙ", в якому є багато молоді, під диригентурою мистця п. Мирона Максимова, підвищують нашу музичну церковну культуру, виявом якої є композиції особливо геніяльного Д. Бортнянського, а які до нині нам усім повністю ще не знані.

І тепер в часі нашого великого посту тим концертом ми відновили й підвищили наше знання музичної творчості, ще й церковної з XVIII і початку XIX століть.

НЕЗАБУТНІЙ КОНЦЕРТ

Незабутній концерт для нас є і досі Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка з Дітройту, що відбувся дня 28-го травня 1983 р. у “Массей Галл” Торонто, Онт., з нагоди 65-ліття їх існування, що своєю працею виявив і тим разом, багато своєї мозольної праці під диригентурою Маєстра Григорія Китастого, якій і тим концертом знову відновив у нас символічне і гідне почуття приналежності до нашого Українського Народу! Мельодійність бандур і мельодійність хору — (було їх всіх около 60 осіб), зливались немов в одно русло багаточінности творів, їх тонів і відсвіжувало нас усіх присутніх “подихом пісні” рідної нашої землі України! Головно ті дві історичні пісні; пригадували нам колишне життя на Україні: “Встає хмара за лиману” арр. В. Ємця і “Гей злітались орли” К. Стеценка.

Були також пісні не тільки народної музики і клясичної, але була й одна замітна релігійна пісня: “Блажен Муж” Арр. А. Гнатишина, що викликала велике враження на всіх присутніх і несподіванку, відносно їхнього виявлення, релігійного духа; хористів і бандуристів, своєю інтерпретацією. Були пісні і веселі, як наприклад “Сільський Адвокат” кобзарська сатира, “В’язанка народних веселих пісень” арр. Д. Піка і “Юрко Тютюнник” Г. Китастого, зі солістами баритону і тенору.

Ми почули на цьому концерті всіх двадцять пісень, між іншими, ті також які вже давніше ми чули від них, були знову для нас радісними в їх звучанню наших композиторів як: Миколи Лисенка, Станислава Людкевича, М. Леонтоновича і Г. Хоткевича. Замітним для усіх було й те, що з поміж усіх інших композиторів пісень, ми почули п’ять пісень самого Диригента Капелі Бандури-

стів, Маестра Григорія Китастого. Тоді ми всі зрозуміли, що Маестро Г. Китастий є не лише диригентом, але й композитором, який посвячує свою працю з відданістю свого музичного таланту. Тим то Він потрапив з'єднати бандуристів і хористів в одну нероздільну цілість як: у словах-дикції так і в мелодійності-гармонізації — інтерпретації вірній у всіх піснях; чи клясичних, чи веселих чи сумних!

У заключенні, маємо надію, що наше насліддя, які були також на тому не забутньому концерті, взяли собі до серця свою постанову, попри інші свої зайняття почати студіювати й музикольогію.

Між іншими хорами в Торонті ми маємо також нову капелю бандуристів молоді під диригентурою пів Валентини Родак!
Торонто, Онтаріо
липень 1983 р.

ІМПРЕЗИ ЗА ІМПРЕЗАМИ

На початку місяця листопада 1983 р. в Торонто відбулися подивугідні імпрези: Перша — “БУЛАВА КОЗАКИ”, друга — “ЛІСОВА ПІСНЯ” Лесі Українки; третя “АВАНГАРД УКРАЇНСЬКОГО ТЕАТРУ”. Всі ті імпрези в більшості були виконані молоддю — студентами. “Булава” представили нам українську козацьку тематику і боротьбу шаблями, “Лісова пісня” на тлі голосу сопілки — ролі Мавки, Лісовика та інших, виявляли пробудження весни, відновлення природи й під кінць драми у родині. “А У Т” в дійсності представляв нам студентів, потайки сидячих в тюрмах, де вони переживали своє горе. Імпрези ті були подиву гідні, але яку користь вони нам усім принесли? Може пригадали нам дещо наше давнє життя. Однак, коли ми тепер живемо тут свобідним життям, тоді пощо заповнювати його нам староукраїнськими

подіями, всіма стражданнями, які вже давно проминули?!

Краще спонукати авторів наших імпрез створити імпрези на веселі теми більше українські теми, на тему віри Христової в перемогу ПРАВДИ й про майбутність України!

Правда, наш нарід зберіг і дальше зберігає свою духовість, свою творчість, чи усну словесність, але під цю пору в нашій діяспорі слід підсилювати бадьорість, віру в українську правду, цінність української ПІСНІ, бо пісня це душа народу.

Саме 27-го листопада ц. р. в Торонто, під патронатом КУК, відбувся концерт чоловічого хору "Сурма" з Чікаго, із фортепіяновим акомпаніяментом п-ї Наді Савин. Цей концерт передав далеко більше підкріплення душі піснями та ще й гумором, що ним веселив публіку п. З. Маринець. Стрілецькі пісні викликали поважний настрій і в хористів і в присутніх на залі, відзначаючи 40-ву річницю створення Української Дивізії "Галичина" — Диригент д-р Василь Трухлий інтерпретував кожну пісню дуже вірно й зрівноважено, що присутніх захоплювало і будило в них глибші переживання.

Між іншими у славній пісні "Огні горять", сл. Т. Шевченка, мел. І. Воробкевича і С. Людкевича хористи виявляли не тільки почуття краси тонів і гармонії, але й пригадали нам пісню "Українських націоналістів" — де слова кажуть нам святу правду:

"Доволі нам руйни і незгоди,
Не сміє брат на брата йти у бій.
Під синьо-жовтим прапором свободи
З'єднаєм ввесь великий нарід свій!"

Власне до єднання у великій мірі спричинюються також імпрези. Вони завжди залишають нам величне почуття приналежності до свого народу та викликають благородний підйом до народньої чи політично-патріотич-

ної діяльності. Не обходиться в тих імпрезах і без релігійних пісень, і власне хор "Сурма" почав концерт піснею "Блажен муж" А. Гнатишина, чим викликав у нас усіх релігійний настрій, що й було дуже на часі.

КОНЦЕРТ РІЗДВЯНИХ КОЛЯД І ЩЕДРІВОК

Святковий різдвяний настрій у присутніх викликали хори: чоловічий "Бурлака" і жіночий "Ясмин" на концерті колядок і щедрівок, що його вони влаштували спільно 8 січня 1984 року в год. 3-ій по пол. в англiканській церкві св. Анни в Торонто.

Почав концерт мішаний хор під диригентурою на зміну Олега Хміля і Олени Глібович колядками: "Всяческая днесь радости..." С. Людкевича і "Що то за предиво" обр. В. Барвінського із сольо Олега Хміля, що виявив глибоке переживання і молитовне піднесення.

Жіночий хор "Ясмин" під дириг. Олени Глібович заколядував 5 коляд і 3 щедрівки К. Стеценка й одну А. Гнатишина, у всіх тих колядках хор добився незвичайної мелодійности та милозвучности. Акомпанювала на фортепіяні Христина Гарасовська-Шевчук.

Не менше захоплення зазнали слухачі при виконванні коляд хором "Бурлака" під дириг. Олега Хміля та при форт. супроводі Михайла Бубни.

Зворушливим був також момент коли всі численні присутні під проводом О. Хміля заспівали разом з хористами кілька наших популярних коляд як "Во Вифлемі" чи "Бог Предвічний".

Наші ж колядки в обробці таких композиторів як Д. Бортнянський, А. Гнатишин, М. Гайворонський, О. Кошиць, М. Лисенко, В. Матюк, К. Стеценко — це ж музичні перлини, видобуття з яких релігійности та побожности завдячують диригентам, якщо вони зуміють такий настрій перелити хористам, а ті слухачам. І власне хор і диригенти створили присутнім духову радість, за що їм належить велике признання.

Присутні могли повторити за псалмом III-ім Дмитра Бортнянського: :Господи, силою Твоею возвеселиться цар, у спасенні Твоім возрадується зіло!" Або за висловом псалмопівця могли кликнути: "Благослови, душе моя, Господа, і все моє — святе Ім'я Його".

ПРИЧИНИ НЕДУГ НЕ ЛЕГКО МОЖНА ВІДГАДАТИ

Сьогодні у світі так багато різного роду недуг, що їх причину майже неможливо і лікарям відгадати. Та будучи на виставі п'єси "Одужання" авторства Стефанії Гурко, що її ставила 12 лютого ц. р. українська драматична група молоді "Муза", глядачі побачили, що хворого на серце Андрія Сокола, вилікував не лікар, але священник о. Ярослав.

Справа в тому, що Андрій Сокіл, як батько родини, скаржиться на постійні болі голови, які в нього викликають родинні непорозуміння і сварки.

Він повернувшись до хати після свого виступу з доповіддю перед громадянством, як український політичний діяч, заходить врозріз зі своїм сином Ігорем. Адже той син хоче одружуватись зі своєю улюбленою Маріянною, яка є дочкою батька, що є ворогом його батька. Сварка з того приводу доводить його батька, Андрія Сокола, до того, що той аж зазнає удар серця і мусять піти до шпиталю.

У другій дії: син Ігор починає журитися, що його наречена, знаючи вже про спротив його батька на їхнє подружжя, дістає також болі голови з того приводу. Однак по довшій їхній розмові — дискусії на ту тему, вони обоє таки рішили одружитися. У тій дії є й інші проблеми: сидять на лавці два приятелі в "Гай Парку" і попивають алькогольні напитки, тратять пам'ять сваряться, стають "бомами", з оброслими бородами, аж

вкінці забувають хто вони, де вони і до кого приналежні? Раптом до парку підходить молода пара, дівчина з “гамою” в устах, із голосною музикою з радіоприймача, в товаристві свого хлопця — дивно вдягненого, з гітарою в руках, на якій виграє “рок-енд-ролл”, які побачивши “бомів”, перелякано втікають від них.

У третій дії: бачимо шпиталь, батько Ігора Андрій Сокіл у розмові зі священником о. Ярославом змінився цілковито, повертається до здоров'я усміхається, ні з ким не свариться. Він довідався від отця, що Маріянна наречена його Ігора, не є донькою тієї родини, про яку Анрій Сокіл думав!

“Кінець діло хвалить”. Всю ту справу полагодив о. Ярослав, а не лікар. Покликали до шпиталю молодят до батька Ігоря, який поблагословив їх перед їхнім вінчанням. Завдяки, власне, о. Ярославові прийшла радість в родині, і найголовніше — “одужання” для Андрія Сокола.

Вкортці Андрій залишив шпиталь, а Ігор забув про болі голови! Як бачимо, що не все причини недуг можна як слід відгадати.

Присутні на залі також розвеселилися тією подією і гратулювали пані Стефі Гурко за таку гарну її п'єсу!

Учасниками п'єси були: почавши від Андрія Сокола — ЛЮБОМИР ХАБУРСЬКИЙ, Тетяна Яців, Максим Колесник, Катерина Матковська, РОМАН ГУРКО, ОЛЕГ ХАБУРСЬКИЙ, Юрій Поляківський, Тарас Мочула, Христина Янчик, Володимир Бабич, Стефанія Дмитрів, ОРЕСТ ХАБУРСЬКИЙ і РОМАН ХАБУРСЬКИЙ як о. ЯРОСЛАВ, товариш Андрія Сокола з підпілля в УКРАЇні.

“Я Є ДОРОГА Й ПРАВДА, Й ЖИТТЯ”

Доказом тих згаданих слів було небуденне свято, що відбулося у парафії св. Покрови 11 листопада 1984 р. Під час Архиерейської Святої Літургії, яку відправляв Єпископ Пресв. владика Кир Ізидор Борецький відбулося Святкове відзначення для всеч. о. митрата Маркіяна Стефанова на митрофорного протоієрея і всеч. Мирона Стасіва на генерального вікарія.

Численно зібрана молодь почавши від вівтарної дружини й іншої молоді дияконів, всесв. отців із інших парафій, представників українських організацій та парафіян всіх церков з Торонта і з-поза Торонта звеличали це Свято.

Церковний хор під диригуванням маестра Зенона Лавришина прикрасив своєю мелодійністю Службу Божу, яка тривала дві години. Свято це, ми ніколи не забудемо, бо таких свят у Торонті є мало.

Такий релігійний настрій був доказом усіх, що його потребують, не лише старші віком люди, але головно наша молодь.

Піднесення релігійного духа ми всі відчули підчас Служби Божої і від цінних слів нашого владика Кир Ізидора в часі Його проповіді. Владика нам представив усі початки мозольної праці наших священників від давніх ще часів у Канаді, їхню працю при будові церков, шкіл та організацій при парафіях.

Всі присутні пізнали нову історію, священничого життя під проводом Господа нашого Ісуса Христа, який казав:

“Я є дорога й правда й життя”.

Ті слова є дуже потрібні всім знати, щоб зреалізувати все, що є й сьогодні потрібне для нашого життя, нашого українського народу й всіх народів!

КОНЦЕРТ У ПАМ'ЯТЬ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Концерт у пам'ять Тараса Шевченка був для нас усіх, масово прибулих до Українського Центру на Крісті, Торонто, — великою не лише примістністю, але й нашим, доказом, що ми, українці, не забуваємо нашого генія Тараса Шевченка.

Були виконані твори Тараса Шевченка в музичному опрацюванні: К. Стеценка, Д. Роздольського, І. Воробкевича, С. Людкевича, М. Лисенка, І. Левицького, чи в аранжуванні І. Лобко, О. Козака, В. Кардаша, Ф. Колесси. Співали хори — чоловічий, жіночий і мішаний; диригував мастрो Василь Кардаш. Ми всі переживали гірку, незавидну долю поета Т. Шевченка.

На кінець оркестра “Бату́рин”, також під диригентурою В. Кардаша, виконала “Жалібний марш” (у річницю смерті Т. Шевченка) муз. М. Лисенка, “Реветя стогне”, вінок українських пісень.

Появилось нове тріо: “Лілея” з учасниками: Б. Вуйцік, Л. Головата і О. Козак, з акомпаніаментом бандуристки Л. Сабатчук; вони виконали три пісні до слів Т. Шевченка в аранжуванні І. Лобко і О. Козак.

Були в програмі дві деклямації: “Тарасова ніч” у виконанні Адама Стеця, і “Холодний Яр”, деклямувала Роксоляна Мельник.

Були й солісти, як Володимир Брехун, В. Ігнатювич, Андрій Дудич, Віктор Шевель і Іван Пирожак.

На закінчення мішаний хор із оркестрою виконали “Заповіт” Т. Шевченка муз. М. Вербицького, інстр. В. Кардаша, що й було заключенням цього величного концерту в пам'ять нашого незабутнього Тараса Шевченка, поета славного між усіма народами не лише серед українців.

ЗАМІТНА НЕСПОДІВАНКА

Ми привикли вже бачити під час концертів “Бурлака” диригента п. Олега Хміля із участю навіть його, як соліста в хорі.

Тим разом була несподіванка... Дня 5-го травня ц. р., в “Гамберсайд Кол. Інституті”, в Торонті, був інший диригент, який буде заступати диригента Олега Хміля під час поїздки хору “Бурлака” по Європі, П. З. Лавришин.

Інтерпретація пісень хористами була дещо подібна як на попередніх концертах “Бурлаки” під дир. Олега Хміля. Зворушуючими були пісні: “Блажен Муж”, соліст Василь Драбик, “Огні горять”, з солістами: “А. Сорока, Ю. Хомин, В. Ігнатович були уривки з ноєми “Гамалія””, соліст В. Драбик. Відтак по веселім “балаку” в ролі Гриця Зазулі, на актуальні теми В. Довганюка, почались пісні на історичні теми й дивізійні. Поміж тими піснями була пісня в обр. Степана Гумініловича: “Розпрацьався стрілець”, яка саме й пригадала нам автора цієї пісні, вже покійного, який колись був не лише членом хору “Бурлака”, але й на початку організування хору був його диригентом.

У другій частині програми були відспівані стрілецькі й народні пісні. Захоплювала всіх пісня “Бандуристе, орле сизий” сл. Т. Шевченка, муз. Я. Орлова, в якій солістом був Степан Кривенький. Він як соліст передав свої переживання з душі своєї, а краса баритонного голосу була для всіх приємністю.

І знов був “балак на актуальні теми” в ролі Гриця Зазулі, у виконанні Володимира Довганюка. Це дійсно треба мати відповідний стиль “балаку”, і хтобуть не потрафить це зробити, та ще й так весело!

Вкінці хор відспівав пісні різних композиторів: І. Недільського, А. Гнатишина, О. Нижанківського і Миколи Лисенка до слів Івана Франка: “Вічний Революціонер”. Ця пісня все є для нас на часі, а головні ті слова,

що пригадують нам: "Нарід наш живе, він ще не вмер"! Усі пісні виконані хором "Бурлака" оживили всіх присутніх, а виступ актора Володимира Довганюка всіх розвеселив.

Помимо милої несподіванки хочу відмітити, що таки наш диригент Олег Хміль — незаступимий! Хор "Бурлака" для нього духова пожива для його щоденного життя. Він зжився з цим хором, а хористи з ним.

СВЯТО ЕПАРХІЇ У РОЦІ МОЛОДІ

Дня 16 червня 1985 р. у Торонті на площі Ексебшин відбулися дві релігійні імпрези. Архиерейська свята Літургія під проводом Преосв. Владики Кир Ізидора Борецького в асисті духовенства. Співав хор студентської молоді з церкви св. Покрови, Торонто, з гарною релігійною динамікою церковного хору, під диригуванням Марійки Свербівус.

Другу частину свята започаткував хор "Бурлака", під диригуванням Олега Хміля пісню: "Будь ім'я Господнє благословенне від нині і до віку". Пісня ця усім присутнім дала й таке почування, що ім'я Господнє поміж нами українцями є і буде благословенне довіку!

Голова Централі Українців Католиків Канади Торонтонської Епархії п-і Марта Хомин при відкритті цього свята представила нам працю Епархії, яка кожночасно відновляє релігійного духа в усій українській громаді й головню тепер, під час тієї імпрези й серед української молоді. Рівнож обширно розказав нам про впливи релігійности на нашу молодь і українське громадянство диакон Роман Дусановський, представник Української Семінарії св. Духа в Оттаві.

У концертній частині Свята Епархії хор "Бурлака" виконав пісні композиторів: Д. Боршнянського, М. Лисенка, А. Гнатишина, І. Шамо, О. Білаша, В. Третяка, Г. Китастого, В. Сметани й на кінець І. Недільського пісня "Засяло сонце золоте" оживила в нас почуття, що

хор "Бурлака" знову немов те сонце засяло нам своїм хором із солістами підчас цілої концертної програми.

Належитья признання молодим декляматорам, які виконували свої рецитації з доброю дикцією і замітним переживанням. Були це: Ліда Шикула уч. VI-ї кл. цілоденної школи св. Йосафата — Грудка землі" В. Симоненка, Микола Домарецький уч. курсів українознавства св. Миколая — "Україно, Ти моя молитва" В. Симоненка і Ярослава Кісик уч. курсів українознавства школи св. Миколая — "Молитва" Ю. Клена.

На закінчення концерту мав слово Владика Кир Ізидор, в якому підкреслив виховну ролі Церкви в нашому народі.

Такого роду імпрези усім дуже бажані, доказом чого була численна присутність молоді і старшого громадянства на святі Епархії у Році Молоді — навіть і з-поза Торонта.

ВИХОВНО-КУЛЬТУРНА ЦІННІСТЬ

ХОРУ — "ВЕСНІВКА"

На концерті 20 жовтня 1985 р. у Торонто ми мали нагоду знову пізнати цінність хору "Веснівка" під диригуванням Квітки Зорич-Кондрацької.

На самому початку програми перша пісня "Аве Марія" впровадила нас усіх у релігійний настрій. Ця пісня й допомогла всім учасникам програми відбутися цей концерт дуже корисно. Усі пісні були виконані під оглядом музичним із дуже своєрідною інтерпретацією і динамікою творів композиторів давніх і новітніх. Виявом радості чисельно прибулих і головно молоді були рясні оплески після кожної точки.

Ми всі відчували наше горде почуття приналежності до українського народу, що виявила нам наша українська молодь, усі хористки, завдяки диригентці Квітці Зорич-Кондрацькій.

Дуже милим було виконання пісень: "Чайка Степова" І. Сльоти і "Ой високі полонини" Г. Жуковського. Нові пісні обробки Зені Кушпети — "Вітре буйний" і "Залітай, залітай", були також для нас несподіванкою. Ми побачили, що Зеня Кушпета є не лише віртуозом як піяністка, що акомпанювала фортепіаном до усіх пісень, але вона є і композитором.

Це свято 20-річчя праці хору "Веснівка" і концерт усвідомили нам скільки праці посвятили диригентка і хористки для хору "Веснівка", приготувавши подорожі по Європі (Італія, Англія, Німеччина, Франція) Америці й Канаді.

Під час концерту в Торонті, саме 20 жовтня, виступали також Роксоляна Росляк, знана солістка (сопрано) і соліст (тенор) Едвард Іванко. Обоє вони виступали в операх і симфонічному концерті. На тому ж концерті співали сольово й дует з опери "Тарас Бульба" М. Лисенка. Для Р. Росляк акомпанювала Ляриса Кузьменко, для Е. Іванка — Дж. Гардер. Співали вони пісні, які були великою приємністю для усіх присутніх, а для хору "Веснівка" виявили свій респект у їхніх 20-роковини виховно-культурної цінності!

СВЯТКУВАННЯ ЛИСТОПАДОВОГО ЗРИВУ У ТОРОНТО

Українська Стрілецька Громада при співучасті Братніх Організацій УНО, Торонто, гідно відсвяткувала 67-му річницю Листопадового Чину 2 листопада 1985 р. у залі УНО при вул. Каледж. Мимо дощу заля була заповнена. Це означає, що для нас українців, Листопадовий Чин є дуже значним святом кожного року. Багато старань в організацію свята вложив п. Олекса Задойко. Відкрив Листопадове Свято п. Андрій Славич, голова Української Стрілецької Громади. Хор "Бурлака", який виконував пісні УПА, дуже потішив нас усіх своїми милозвучними піснями про наших героїв стрільців. На-

мічених у програмі солістів, не було й не було на жаль, фортепіянового супроводу на початку програми, але присутні відчули велику радість коли почули нашого славного соліста п. Олега Хміля, який виконав з хором пісню “Владико Неба і Землі” з опери “Запорожець за Дунаєм”, при чому п. О. Хміль сам акомпанював собі й диригував своїм улюбленим хором. Це була дійсно чудова несподіванка для всіх присутніх і щось нового. Присутні всі повставали з місць і нагородили соліста — піяніста і диригента п. Олега Хміля рясними оплесками.

Доповідь дуже суттєвого змісту про Листопадові змагання, святкування і наші переживання виголосив інж. Ярослав Соколик — голова КУК. Його дружина п-і Оксана Соколик рецитувала вірш про Листопадовий Зрив п. н. “Львове мій”, що слухачі прийняли з радістю. Відтак деклямував вірш Андрій Пільків з дуже гарним змістом Вадима Чечви. Олег Хабурський урочисто, піднесеним голосом, виголосив “В роковини Першого Листопада”, а Роман Хабурський загравав на сурмі “бойовий заклик”. Обидва брати Хабурські у військових уніформах колишніх Січових Стрільців робили приємне враження. Відзначення річниць Листопадового Зриву громадськими Імпрезами безперечно підтримує патріотичні почування в народі, а для молоді є заохотою включитись у змагання українського народу за його самостійність. Ми будемо завжди, святкуванням пригадувати про Листопадовий АКТ Повстання і закликати, як писав Олександр Олесь:

“Гей,, стрільці, як слід влучати
І назад не йти!..
Вартові, вночі не спати!
Пильно стерегти!”

ПЛЕКАЙМО РІДНУ ПІСНЮ

Згадуючи слова композитора Станіслава Людкевича, який прожив 100 років 1879-1979; "Нашим обов'язком є всіма засобами ПЛЕКАТИ ЧИСТИЙ ІДЕАЛ НАЦІОНАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ — ми не можемо ніколи забувати яка є ВАРТІСТЬ МУЗИКИ І СПІВУ!"

Пісня це душа народу і його культури у різних виявах, чи інструментах, чи голослова-вокальна, це плекання любови до рідного краю.

Плекання любови до рідної пісні, вкорінює і змінює почуття приналежності, в'яже з релігією, культурою, плекає патріотизм і заохочує до героїства!.

Музична Комісія КЦУШП при КУК яку я очолюю (Торонто) взяла це під увагу при своїй праці видання друком "ЗБІРНИК ПІСЕНЬ" і саме також у 100-річчя Композитора Станіслава Людкевича. На початку шкільного року, коли минають вакації, обов'язком нас усіх, не тільки диригентів, але й молоді та українського громадянства є придбати цей цінний і перший наш "ЗБІРНИК ПІСЕНЬ" що є у розпродажі в крамницях "АРКА" Торонто, Квін вул. зах. і Блур захід.

В українських часописах були висловлені такі оцінки про "ЗБІРНИК ПІСЕНЬ":

- 1) ПАТРІАРХ Кардинал Йосиф: "Старанно і дбайливо виготовленою Ваш "Збірник Пісень" буде корисною книжкою для виховників і для молоді, щоб пізнали свою душу і свою пісню!"
- 2) МИТРОПОЛИТ Максим Германюк — Вінніпег, Ман.: "Божого Благословення для Музичної Комісії над "Збірником Пісень".
- 3) ЕПИСКОП Кир Ізидор Борецький, Торонто: "Благословення Архиерейське за працю цінного "Збірника Пісень".
- 4) НАЧАЛЬНИЙ ПЛАСТУН Д-р Юрій Старосольський, США: "Цінний ЗБІРНИК ПІСЕНЬ" проспівав собі з приємністю і сентиментом багато пісень "Збірника" і знаю, що буду робити це часто!"

- 5) Український Композитор Д-р Василь Витвицький, США: “Добре склалося що “Збірник Пісень” появился в ювілейному році Станіслава Людкевича — діяльність якого була так пов’язана з музичним вихованням молоді!”

І тому Музична Комісія просить зацікавитися нашим “ЗБІРНИКОМ ПІСЕНЬ”, щоби разом плекати вагність музики й співу й “ГОМІН ПІСНІ” буде звучати й лунати серед нас і в світ далекий полетить!”

Марія Павлишин

ГОМІН ПІСНІ

ГОМІН, ГОМІН, ГОМІН ПІСНІ ЗВУЧИТЬ
В СВІТ ДАЛЕКИЙ ЛЕТИТЬ.
ПІСНЯ НАША, НАША ПІСНЯ ГРІМКА
В ВИРІЙ НАС ВСІХ ВЗЯЛА.
БУДЕМ ЖИТИ БУДЕМ НЕЮ ЖИТИ
МОВУ В НІЙ БЕРЕГТИ!
СЛАВА, СЛАВА, СЛАВА ВСІМ СПІВАКАМ
ЩО ДАЛИ ПІСНІ НАМ!

(заввага: мельодію — ноти до тієї пісні можна одержати в “ЗБІРНИКУ ПІСЕНЬ” Видання Музичної Комісії КЦУШР при КУК Відділ Торонто.)
("АРКА")

КОНЦЕРТ КОЛЯДОК І ЩЕДРІВОК

12 січня 1986 р. ми мали нагоду бути на оригінальному концерті колядок і щедрівок у виконанні хорі “Бурлака” при Станиці Братства І-ої УД. УНА у Торонті і Тріо “Верховина” в Англіканській Церкві св. Анни у Торонто. Цього року цей концерт колядок і щедрівок був різноманітний.

На початку концерту було влаштовано сцену появи перших трьох зірок. Хор “Бурлака” і диригент хорі Олег

Хміль як соліст відспівав "Іде зіезда чудна". Потім співав хор і солісти А. Сорока, В. Чупринда, і М. Хабурський. Це було щось дуже настрове для усіх. Родинну атмосферу викликали коляди відспівані присутніми з хором "Бурлака", як наприклад: "Во Вифлєсмі" під проводом М. Лецишина, "Бог ся раждає" під проводом І. Кудлача "Небо і Земля" під проводом М. Хабурського.

Настрій колядок і щедрівок у цьому вечорі був ще і тим радісний, що пригадував нам нашу Батьківщину Україну.

Невідмінно й оживили нас ТРІО "Верховина": Надя Коханська, Оксана Рогатин-Макогон і Богдана Ігнатович під мистецьким проводом п-ї Олени Глібович піснями М. Гайворонського і давніми колядками О. Кошмця і К. Стеценка. Мило було нам усім на тому концерті колят і щедрівок слухати хору "Бурлака" і тріо "Верховина".

Фортепіановий супровід виконував Михайло Бубна.

1 березня 1986 р.
("Новий Шлях")

Марія Павлишин

КОНЦЕРТ МОЛОДОЇ СКРИПАЧКИ

Дня 10-го березня 1986 р. у бенкетовій залі Українського Культурного Центру вул. Крісті в Торонто, відбувся концерт завдяки Філії Українського Музичного Інституту ім. Миколи Лисенка в Торонті — Музичного Фестивалю, під проводом п-ї Марти Кравців-Барабаш. Ми тоді мали нагоду почути молоду скрипачку Іванку Заброварну. Акомпаніювала її при фортепіані Стела Енг хінка (китайка) товаришка її з Музичного Інституту при Університеті в Торонто. Іванка Заброварна своєю здібністю, знання гри на скрипці захоплювала нас усіх присутніх не тільки тоном своєї скрипки, але й своїм виглядом під оглядом інтерпретації усіх музичних творів. Вона виконувала СОНАТИ композиторів: Максима Березов-

ського, Жан Папіно Кутюр і Арканжело Корелі. Музичні твори ті були у різних мелодійних тонаціях які викликували помітну реакцію на лиці скрипачки і піаністки, під час аллегро — шкоре темпо, чи при ададжіо — поважного темпа. Все це було з вірною інтерпретацією усіх творів як також підчас виконування “Концерту ч. 5 Ля Мажор” — В. А. Моцарта знаного нам усім славного композитора.

п. Іванка Заброварна і її акомпаніяторка Стела Енг дуже розвеселили нам усім цей вечір і головню тим особам які колись були й дальше ними є музичного фаху.

Це була дуже гарна ідея зорганізувати такий концерт сольовий скрипачки. Може це й дасть заохоту молоді заінересуватися такою музичною працею попри свої щоденні й інші зайняття. Ми мали колись у Львові на Україні Музичний Інститут ім. Миколи Лисенка, тоді й ми мали також такі сольові виступи. Мали ми рівнож і малу симфонічну оркестру. Саме на цьому концерті того дня віджили наші спомини як то колись ми грали на скрипках в оркестрі у Львові під диригентурою М. Колеси і Сяся Людкевича при тому навіть із хором мішаним.

Належитьсь велике признання за організацію цього концерту і взагалі за працю усім у Торонті, що дбають про музично культурну працю серед Українського Народу у нашій діаспорі.

(березень 1986 р.)

Марія Павлишин

ПОДЯКА

ЩИРА ПОДЯКА ВСІМ ХТО ПРИЧИНИВСЯ ДО ВИДАННЯ КНИЖКИ "УКРАЇНСЬКА КУЛЬТУРА У МІСТІ ТОРОНТО". ТО Є: ЮРІЙ ШИМКО, М. Р. Р., К. У. К. ВІДДІЛ ТОРОНТО, Я. СОКОЛИК І В. МОЛОДЕЦЬКИЙ. ДРУКАРНЯ "КИЇВ" — ТОРОНТО.

ДЛЯ ПЛАСТУ ЩИРА ПОДЯКА ЗА ПРИМШЕННЯ, ДЕ ПОПРИ ПЛАСТОВУ ПРАЦЮ Я МАЛА НАГОДУ ОПРАЦЮВАТИ САМЕ ТУ КНИЖКУ І МОЇЙ ДОЧЦІ ВІРІ ПАВЛИШИН-БОУФФАРД.

Марія Павлишин

З М І С Т

Українська культура	3
Що неможливе в людей, це можливе у Бога	4
Впливи переживань на людину	8
Пластові літні тобори в Банфф, Альберта	12
Кук і Свято Державности	16
В поклоні Великому Кобзареві	19
Небуденні ювілеї	22
“Коза Дереза”	24
Гідне почуття приналежності	26
Господи силою Твоею	29
“Пісня буде поміж нас”	31
Що нам дає родина, церква і школа?	33
“В єдності сила народу”	35
Організації, їх значення і популярність	36
Могутній Кавказ і українська симфонія	39
Коли в людини душа радується, тоді людина відживає	40
У пам'ять страстей гні. Христа	42
Незабутній концерт	44
Імпреди за імпредами	45
Концерт різдв'яних коляд і щедрівок	47
Причин недуг не все легко можна відгадати	48
“Я є дорога й правда, й життя”	50
Концерт у пам'ять Тараса Шевченка	51
Замітна несподіванка	52
Свято Епархії у році молоді	53
Виховно-культурна цінність хору “Веснівка”	54
Святкування листопадового зриву в Торонті	55
Плакаймо рідну пісню	57
Гомін пісні звучить	58
Концерт колядок і щедрівок	59
Концерт молодій скрипачки	59
Подяка	61
Зміст	62

